Ватан севмак иймондандур!

Ўзбекистон овози

Газетага 1918 йил 21 июнда «Иштирокиюн» номи билан асос солинган

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Нархи 10 сўм.

1993 йил 29 июнь, сешанба

№ 119 (21.470).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЖУРНАЛИСТЛАРИГА, МАТБУОТ ВА ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИ ХОДИМЛАРИГА

Ҳурматли дўстлар!

Азиз ва муҳтарам сўз усталари!

Барчангизни 27 июнь— катта шодиёна, касб байрамингиз таъсис этилгани муносабати билан самимий муборакбод этаман.

Мустақил Ўзбекистон ҳаётида — миллий уйғонишда, халқнинг руҳини кўтаришда, порлоқ истиқбол сари бошланган юксак парвозда ушбу байрам, унинг аҳамияти муносиб ҳисса қўшажагига ишончим комил.

Бугун Ватанимизда юз бераётган тарихий воқеаларни буюк боболаримиз руҳи қўллаб турибди. Бетакрор истеъдод нурларини эзгулик йўлида сарф этмоқ, сўз ва иш қадрини баланд тутиб яшамоқ ижод аҳлининг муқаддас бурчидир.

Биз бугун кўп йиллар истибдод мафкураси исканжасида яшаб, халқимизнинг мўътабар қадриятларини, орзу-умидларини ардоқлаб, асраб, иймон ва эътиқод билан меҳнат қилган авлод ва аждодларимизни чексиз ҳурмат билан тилга оламиз.

Сўз — ҳам кучли, ҳам кескир бир қуролдирки, уни эҳтиёткорлик билан, оқилона ишлатмак зарур. Бу қуролни нияти пок, мақсади ҳалол, ватанимизни, эл-юртимизни севиб хизмат қилишга бел боғлаган инсонларга топшириш лозим.

Эндиликда мустақил давлатимиз, меҳнаткаш халқимиз олдида жуда кўламли ва муҳим вазифалар турибди. Дунё аҳли билан муносабатларимиз, иқтисодий-сиёсий, маданий-маърифий алоқаларимиз, ички сиёсатимиз, бозор иқтисодиёти муаммолари, одамларимизнинг руҳи — истиқлол мафкураси сиз, журналистларнинг эҳтиросли, холис сўзингизга мунтазир.

Қадрли дўстлар!

Сизларни қутлуғ айёмингиз билан яна бир бор чин юракдан табриклайман, барчангизга мустаҳкам сиҳат-саломатлик, узоқ умр ва қайноқ илҳом тилайман.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Байрам муборак!

Истиқлол қуёши порлаган Ватанимизда ҳар йили 27 июнда яна бир миллий байрам — Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни нишонланадиган бўлди. Алишер Навоий номидаги Ўзбек давлат академик катта театрида ўтказилган тантанали йиғилиш ана шу воқеага бағишланди.

Тошкент шаҳар ҳокими А. Фозилбеков йиғилишни очар экан, Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов байрам муносабати билан матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимларига табрикнома йўллаганини маълум қилди. Табрикномани республика Президентининг давлат маслаҳатчиси М. Умурзоқов ўқиб эшиттирди. Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари М. Қорабоев илк бор нишонланаётган матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни ҳақида маъруза қилди.

Бугунги кунда республикамизда ўнлаб газета ва журналлар нашр этилмоқда, турмушимизни телевидение ва радиосиз тасаввур этиб бўлмайди. Айни вақтда улар фаолиятида туб ўзгаришлар рўй бермоқда. Журналистлар, телевидение ва радио ходимлари иқтисодий ислоҳотлар жадал амалга оширилаётган ҳозирги даврда миллий мафкурамизни шакллантириш, қадриятларимизни тиклаш, ўзлигимизни англаш, кечаётган жараёнларни ҳолис ёритиш йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилмоқда.

Президентимиз Ислом Каримов ижодкорлар, жумладан, журналистларга ҳам маънавий, ҳам моддий мадад бермоқда. Вазирлар Маҳкамасининг ижод аҳлига тўланадиган қалам ҳақини ошириш, фахрий унвонлари бўлган ижодкорларни рағбатлантириш ҳақидаги ҳужжатлар фикримизнинг ёрқин далилидир.

Республика журналистлар уюшмасининг раиси Л. Кабиров, Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов, «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни цех бошлиғи Ғ. Ҳакимов, республика телевидениеси режиссёри, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби М. Юнусов «Правда Востока» газетасининг шарҳловчиси Т. Кулевас йиғилишда сўзга чиқиб, жумладан, мустақиллигимизнинг икки йиллиги арафасида матбуот, телевидение ва радио ходимлари олдида турган вазифаларга тўхталиб ўтдилар, истиқлол байрамини бу гал ҳам муносиб кутиб олажакларини, халқимизнинг қалбига етиб борадиган асарлар битиб, мазмунан теран, шаклан ранг-баранг эшиттиришлар, кўрсатувлар тайёрлаяжакларини айтдилар.

Анжуманда республикамиз бир гуруҳ ижодкорларига фахрий унвонлар берилгани тўғрисидаги гувоҳнома ва кўкракка тақиладиган нишонлар топширилди. Оммавий ахборот воситалари ходимлари байрами санъат усталари ва ижодкор ёшлар концерти билан ниҳоясига етди.

(ЎзА).

МАКТАБГА ЖУРНАЛИСТ НОМИ БЕРИЛДИ

Меҳрибон инсон, дилкаш қаламкаш ҳамкасбимиз Мирзакарим Пирматовнинг номини абадийлаштиришга бағишланган митинг бўлиб ўтди. Йиғилишда республика ва Андижон вилоятидан, қўшни Қирғизистондан ёзувчи ва адиблар, маҳаллий ҳокимият раҳбарлари иштирок этдилар. Сўзлаганларнинг барчаси Мирзакарим Пирматовнинг номи Бўз районидаги ўзи ўқиган 2-ўрта мактабга берилганидан мамнунлигини изҳор этишди.

Республика халқ депутати, вилоят ҳокимининг биринчи ўринбосари М. Юсупов мустақиллик туфайли қадриятларимиз тикланаётганлигини алоҳида таъкидлади. У, журналист ва ёзувчи номи берилиши мактаб муаллим ва ўқувчилари учун зўр ифтихордир, деди.

Андижонда кўзга кўринган онахон Ўзбекистон халқ депутати, вилоят фахрийлар кенгашининг раиси Турсуной Каримова сўзларидан беихтиёр кўзлар намланди. Унинг ёзган асарларининг давомчиси, Мирзакарим Пирматовнинг умр йўлдоши шоира Мукаррама Муродовага сабр ва ижодий ишда муваффақият тиланди.

Бўз район раҳбарлари қувончли янгиликни айтдилар. Район маблағи ҳисобига Мирза Каримнинг «Моҳларойим» романи нашр этилаётганини ва яқин кунларда ўқувчилар қўлига етиб боришини билдирдилар. Андижонлик шоир Исмоил Тўлаков эса адиб хотирасига бағишланган марсиясини ўқиб берди.

Д. ҚИРҒИЗБОЕВ,
«Ўзбекистон овози»нинг махсус мухбири.

ТАҲРИРИЯТДАН: «Ўзбекистон овози» газетаси жамоаси ътолмас ижодкор Мирзакарим Пирматов номини абадийлаштиришда саҳоват, инсонийлик ёрдамини кўрсатган Андижон вилоят ва Бўз райони ҳокимлиги ва Халқ демократик партияси район кенгаши, мактаб жамоасига миннатдорчилик билдиради.

Фарғона вилояти Ёзёвон туманидаги Хонобод жамоа хўжалиги ғаллакорларининг нияти бу йил экин майдонларидан режадаги 40 центнер ўрнига 45 центнердан ҳосил олиш. Бригада бошлиғи М. Жўраев илғор комбайнчилар А. Жўраев ва Э. Рўзиматовлар билан (Юқоридаги сурат).

Дўстлик туманидаги М. Дадажонов номли давлат хўжалиги далаларида ҳам бу йил ҳосил бўлиқ бўлди. Хўжалик раҳбари (чапдан иккинчи) А. Алиқобилов звено бошлиғи С. Хўжамуродов, «Тараққиёт» ширкати раиси А. Баҳромов ва ўрим отряди бошлиғи А. Дориевлар билан суҳбатда.

У. ҚЎШВОҚОВ олган суратлар.

МУАЛЛИМЛАРГА ДИПЛОМЛАР ТОПШИРИЛДИ

Ўтган жума оқшомида Ўзбекистон Республикасининг Москвадаги элчихонасида Москва Давлат педагогика университетини битириб чиққан ўзбекистонлик 66 ёш мутахассисга муаллимлик дипломларини топширишга бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди.

Ўзбекистоннинг Россиядаги фавқулодда ва мухтор элчиси Юсуф Абдуллаев маросимда сўзлаган нутқида мазкур олий мактаб 25 йилдан буён республикамиз учун рус тили ва адабиётидан дарс берувчи малакали мутахассислар тайёрлаб келганини таъкидлаб ўтди. Энди мустақил Ўзбекистон бу соҳадаги таълимни ўзи ривожлантиради, бинобарин ҳозирги битирувчилар Москва Давлат педагогика университети ўзбек гуруҳининг сўнгги талабаларидир.

Ҳақиқатан ҳам Москвадаги бу олийгоҳни битирган минглаб ҳамюртларимиз республикамизнинг тарбия даргоҳларида самарали меҳнат қилмоқдалар. Олийгоҳ ҳозирги кунда Россиянинг йирик педагог марказларидан бири. У бир асрдан кўпроқ тарихга эга бўлиб, 1872 йилда Герьбе олий хотин-қизлар курсидан бошланган эди. 1990 йилда институт университетга айлантирилди. Бу йирик педагогика ва илм-фан масканида 18 факультет, 101 кафедра, электрон ҳисоблаш маркази, нашриёт, босмахона мавжуд.

Битирув кечасига бағишланган тантанали йиғилишда университет проректори В. Жог, Россия Федерацияси халқ таълими вазири ўринбосари В. Болотов, Россия олий мактаблар қўмитаси бош бошқармаси бошлиғи Ю. Новиков ва Ўзбекистондан борган меҳмонлар иштирок этдилар. Педагогика университетининг бир гуруҳ устозларига Ўзбекистон Халқ таълими вазирлигининг мукофотлари топширилди.

Тантанали кеча Ўзбекистон халқ артисти Исмоил Жалиловнинг жарангдор қўшиқлари ва ўзбек таомлари тортилган дастурхон устидаги самимий дил сўзлари билан якунланди.

Фахриддин ПАРПИЕВ,
Москва. (ЎзА).

ЭРОН—ЎЗБЕКИСТОН МУЗОКАРАЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Козим Тўлаганов бошчилигидаги делегация Эронга ташриф буюрди. Делегация аъзолари Туркманистон билан чегарадош Хуросон вилоятида икки кун бўлиб, бир қанча транспорт иншоотлари қандай қурилаётгани билан танишдилар.

РАТА—ТАСС мухбирининг Теҳрондан хабар қилишича, Теҳронда иккала давлат делегациялари ўртасида музокаралар бошланди. Унда Эрон билан Ўзбекистон ўртасида транспорт қатновини ривожлантириш масаласи диққат марказида турди.

«Салом» газетасида куни кеча босилган хабарга кўра, жума куни кечқурун бўлиб ўтган музокараларнинг биринчи даврасида томонлар автомобиль, темир йўл ва ҳаво транспорти соҳасида, автомобиль ва темир йўллар қурилиши борасида икки томонлама ва минтақавий ҳамкорликни ривожлантириш зарурлиги хусусида бир фикрга келдилар. Машҳад-Сарахс-Ашгабад темир йўл тармоғининг тез орада ишга туширилиши Ўрта Осиё жумҳуриятларига Европа ва бошқа қитъаларга юк жўнатиш учун Эрон ҳудудидан самарали фойдаланиш имконини беражаги қайд этилди. Бу йўл орқали Эрон Ўрта Осиё ва Узоқ Шарқ бозорларига чиқади. Музокараларнинг биринчи даврасида якунида учта ихтисослаштирилган икки томонлама комиссия тузишга қарор қилинди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУСТАҚИЛЛИГИ КУНИНИНГ ИККИ ЙИЛЛИГИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ БАЙРАМ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги куни икки йиллигини 1993 йил 1 сентябрда байрам қилишга ўз вақтида тайёргарлик кўриш ва қайта тикланаётган миллий қадриятлар, анъаналар ва урф-одатларни кенг тарғиб этиш, ёш авлодни ватанпарварлик ва миллий ифтихор руҳида тарбиялаш, шунингдек байрамни юксак ғоявий ва маданий-бадиий савияда ўтказишни таъминлаш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги кунининг икки йиллигини байрам қилишга тайёргарлик кўрувчи ва уни ўтказувчи ташкилот комитети иловада кўрсатилган таркибда тузилсин.

Ташкилот комитетига Тошкент шаҳрида тантаналар ўтказишнинг ташкилий, маданий-маърифий ва молиявий масалаларини ҳал этиш билан боғлиқ бўлган аниқ-равшан тадбирларни 20 кун муддатда ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш топширилсин.

2. Қорақалпоғистон Республикасида, вилоятларда ва Тошкент шаҳрида юбилей комиссиялари тузиш мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблансин. Қорақалпоғистон Республикаси Олий Кенгашининг раҳбарияти, вилоятларнинг ҳокимлари ва Тошкент шаҳри ҳокими мазкур комиссияларга шахсан бошчилик қилсинлар.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятларнинг ва Тошкент шаҳрининг ҳокимлари Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги кунининг икки йиллигини байрам қилиш билан боғлиқ бўлган тадбирларни ишлаб чиқсинлар ва шу тадбирлар жойларда юксак савияда амалга оширилишини таъминласинлар.

4. Республика вазирликлари ва идораларининг, фахрийлар ва ёшлар ташкилотларининг, ижодий уюшмалар ва жамғармаларнинг раҳбарлари маданият ва санъат арбоблари, олимлар ва республиканинг донгдор кишилари иштирокида республика мустақиллиги кунининг икки йиллиги байрамига бағишланган ижодий учрашувлар, илмий-амалий анжуманлар, санъат фестиваллари, халқ ижоди кўриклари ва бошқа тадбирлар уюштиришга алоҳида эътибор берсинлар.

5. Оммавий ахборот воситаларига республика мустақиллиги кунининг икки йиллиги байрамига тайёргарлик қандай бораётганини, мустақил Ўзбекистоннинг қарор топиш тарихи, унинг ички ва ташқи сиёсатини батафсил ёритиб бориш тавсия этилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри
1993 йил 28 июнь.

Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 28 июндаги қарорига илова

ЎЗБЕКИСТОН МУСТАҚИЛЛИГИ КУНИНИНГ ИККИ ЙИЛЛИГИ БАЙРАМИ ТАНТАНАЛАРИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРУВЧИ ВА УНИ ЎТКАЗУВЧИ ТАШКИЛОТ КОМИТЕТИНИНГ ТАРКИБИ

Жўрабеков И. Ҳ. — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари, ташкилот комитетининг раиси

Бугров Б. И. — Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари, ташкилот комитети раисининг ўринбосари

Умурзоқов М. Б. — Президентнинг Давлат маслаҳатчиси, ташкилот комитети раисининг ўринбосари

Қорабоев М. Қ. — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, ташкилот комитети раисининг ўринбосари

Тўлаганов К. Н — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, ташкилот комитети раисининг ўринбосари

Фозилбеков А. И. — Тошкент шаҳрининг ҳокими, ташкилот комитети раисининг ўринбосари

Шодиметов Ю. Ш. — Вазирлар Маҳкамаси, Ижтимоий масалалар, фан ва маданият бўлимининг мудири, ташкилот комитетининг котиби

Алламуродов Б. А. — Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси кенгашининг раиси

Азимов У. — Президентнинг Давлат маслаҳатчиси

Орзиматов А. С. — Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи марказий комитетининг биринчи котиби

Аҳмедов Р. — Рассомлар уюшмасининг раиси

Аҳмедов Р. Ў. — Ўзбекистон Республикаси мудофаа вазири

Алматов З. А. — Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазири

Алиев Ғ. А. — Миллий хавфсизлик хизматининг раиси

Абдуллаев Ж. А. — Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазири

Боқибоев Э. Ж. — Ўзбекистон Республикаси молия вазири

Исаев А. Н. — «Ўзмонтаж махсусқурилиш» давлат уюшмасининг раиси

Йўлдошев Ж. Ғ. — Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазири

Жамол Камол — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси бошқарувининг биринчи котиби

Жўрабоев А. Ж. — «Халқ сўзи», «Народное слово» газетасининг бош муҳаррири

Журавлев В. Н. — Тошкент авиация бирлашмасининг бош директори

Қориева Б. Р. — Ўзбекистон Театр арбоблари уюшмасининг раиси

Каримов Ш. И. — Ўзбекистон Республикаси соғлиқни сақлаш вазири

Кенжабоев М. — шоир

Муҳамедов Р. Р. — Ўзбекистон Республикаси Президенти девони ишлар бошқарувчисининг ўринбосари

Мирқосимов М. М. — Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги давлат назорати комитетининг раиси

Раҳимов К. — Ўзбекистон Республикаси алоқа вазири

Расулов М. М. — Ўзбекистон Халқ Демократик партияси марказий кенгашининг биринчи котиби

Сафоев С. С. — Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири

Сигедин В. Н. — Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг бош директори

Темуров Ш. — «Маҳалла» республика хайрия жамғармасининг раиси

Отаев В. Й. — Ўзбекистон Республикаси энергетика ва электрлаштириш вазири

Усмонов М. З. — «Ўзбексавдо» уюшмасининг раиси

Шоғуломов Р. Ш. — Ўзбекистон Республикаси давлат матбуот комитетининг раиси

Шукрулло — Ўзбекистон халқ ёзувчиси

Ҳайитбоев Э. Қ. — Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазири

Ҳазратқулов М. — Ўзбекистон миллий ахборот агентлигининг бош директори

Хлебушкина А. П. — Тошкентдаги 22-болалар уйининг директори

Худойбердиева Ҳ. У. — Ўзбекистон хотин-қизлар комитетининг раиси

Қаюмов М. Қ. — Ўзбекистон кинематографиячилар уюшмасининг раиси

Қодиров П. — Республика Олий Кенгаши комитетининг раиси

Файзуллаев Р. Ф. — «Тошкентшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмасининг раиси

Раҳимов А. — режиссёр

Ҳамидов Р. М. — режиссёр

Ёқубов О. — Ўзбекистон халқ ёзувчиси

Ёқубов Д. — Республика «Наврўз» жамғармасининг раиси

Расулов М. — Тошкент шаҳрининг бош меъмори

Рустамов Э. Р. — «Тошкентқурилиш» давлат корпорациясининг раиси

Яҳёев Ш. Ғ. — Ўзбекистон давлат телерадиоэшиттириш компаниясининг раиси

Юсупова Б. А. — Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раисининг ўринбосари

Жалилов Ш. И. — Тошкент шаҳри ҳокимининг ўринбосари

Саидов Н. Ш. — Андижон вилояти ҳокимининг ўринбосари

Нарзиев И. Ҳ. — Бухоро вилояти ҳокимининг ўринбосари

Субҳонова Г. — Жиззах вилояти ҳокимининг ўринбосари

Раҳмонов Р. Р. — Қашқадарё вилояти ҳокимининг ўринбосари

Фахриддинов Х. Б. — Навоий вилояти ҳокимининг ўринбосари

Дадажонова Д. Д. — Наманган вилояти ҳокимининг ўринбосари

Худойқулов А. Х. — Самарқанд вилояти ҳокимининг ўринбосари

Эрбеков И. Ю. — Сирдарё вилояти ҳокимининг ўринбосари

Абдуллаев М. — Сурхондарё вилояти ҳокимининг ўринбосари

Маҳмудов М. Ҳ. — Фарғона вилояти ҳокимининг ўринбосари

Ҳамидов Ҳ. Ҳ. — Тошкент вилояти ҳокимининг ўринбосари

Жуманиёзов М. Ж. — Хоразм вилояти ҳокимининг ўринбосари.

• ХДП ҳаётидан •

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯЛАШ— КУНДАЛИК ИШИМИЗ

Туманимиз ишлаб чиқаришининг барча соҳаларида ХДП аъзолари фаоллиги ошди. Бошланғич партия ташкилотлари сони ўттизтага етди. Аҳолининг кам таъминланган табақаларини ижтимоий ҳимоя қилиш кундалик ишимиз. Суннат тўйларини ўтказиш, юз ёшга тўлганларни муборакбод этиш каби тадбирларда партиядошларимиз фаол иштирок этмоқдалар.

Ҳозирги кунда 493 нафар Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва ногиронлари, ҳалок бўлган жангчиларнинг оилалари, Афғонистонда ногирон бўлганлар, Чернобилда шикастланганлар учун 2 та махсус дўкон, 6 жойда дўкон филиаллари хизмат кўрсатмоқда. Бизда 112 нафар ўзгалар ёрдамига муҳтож нафақахўр бор. Уларга мунтазам ёрдам кўрсатилмоқда.

А. ҲОЛМАТОВ,
ЎзХДП Булоқбоши туман кенгашининг биринчи котиби.

МАЪРИФАТ МАРКАЗИ ТУЗИЛДИ

ЎзХДП Жалолқудуқ туман кенгашининг ташаббуси билан бошланғич партия ташкилотлари қошида маърифат марказлари ташкил этилди. Собиқ коммунистик партия тугатилгач, партия сиёсий маориф кабинетлари ташландиқ ҳолга келиб қолганди.

— Маърифат марказида мустақил республикамиз герби, мадҳияси, байроғи, ҳақида тўла маълумот олиб, кундалик рўзнома ва журналлар, ЎзХДП Дастури ва Низомини ўқиш мумкин, — дейди район кенгашининг котиби Мадаминжон Иминов. — Ҳозиргача тумандаги ўнта бошланғич партия ташкилоти қошида ана шундай маърифат марказлари ташкил этилди. Айниқса, «Пахтакор», «Дўстлик», «Бештол», Амир Темур номли жамоа хўжаликларининг бошланғич партия ташкилотлари қошидаги маърифат марказлари намунали ишламоқда.

Ж. ТОШБОЕВ.

ШИФОКОРЛАР ИСТАГИ БИЛАН

Қилдон қишлоқ шифохонасида Ўзбекистон ХДП бошланғич ташкилоти тузилди.

Булунғур туман кенгаши таркибида 62-бошланғич ташкилот сифатида расмийлаштирилди.

Мазкур шифохона Қилдон қишлоғидаги йирик меҳнат жамоаларидан бири ҳисобланади. Бу ерда юзга яқин шифокор, турли хизматчи меҳнат қилади. Фаол партия аъзоларидан бири, «Тез ёрдам» бўлимининг ходими Муҳиддин Абдулов бир овоздан янги ташкил этилган бошланғич партия ташкилотига котиб этиб сайланди.

Қ. ХАЛИЛОВ,
Самарқанд вилояти.

ЯНГИ САҲИФА

«Янгийўл» рўзномасида Ўзбекистон ХДП Янгийўл район кенгашининг «Ишонч» саҳифаси ташкил этилди. Саҳифанинг апрель ойидаги сони Республикамиз Президенти, ЎзХДП Раиси И. А. Каримовнинг «Ўзбекистоннинг ўз истиқлол ва тараққиёт йўли», «Ўзбекистон келажаги буюк давлат» ри солалари муҳокамасига бағишланганди. У ҳар ойда бир марта чиқиб турибди.

Қ. ЖУМАҚУЛОВ.

ФАОЛЛИКЛАРИ УЧУН

Ўзбекистон ХДП Қизилтепа туман кенгаши ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, бир гуруҳ бошланғич партия ташкилотлари котибларини рағбатлантиришга қарор қилди.

Ана шу мақсадда 22,5 минг сўм сарфланди. Фаоллар орасида Зармитон, Ванғози, Тошработ, Ғардиён қишлоқ худудий партия ташкилотлари етакчилари — Асад Шарипов, Муродулла Аминов, Бурхон Ҳосилов, Истам Раҳимов ва бошқалар бор.

Б. ЭГАМОВ.

АЪЗОЛИК БАДАЛИНИ ТЎЛАМАГАНЛИК УЧУН

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Конимех туман кенгашининг пленумида ташкилий масала кўрилди. Бошланғич партия ташкилоти билан алоқани узганлиги, кўп ойлик аъзолик бадалини тўламаганлиги учун савдо ходими Шайхислом Сегизбоевни, шунингдек, Ҳ. Олимжон номли давлат хўжалиги бошланғич партия ташкилоти ҳисобида турувчи Бахтиёр Очиловни туман кенгаши аъзолигидан чиқариш тўғрисида қарор қабул қилинди.

А. РАҲМОНОВ.

● Миллий истиқлол мафкураси ҳақида мулоҳазалар

ИШОНЧ—ИЙМОН ЭЪТИҚОДИ

Инсонсиз жамият бўлмаганидек, мафкурасиз жамият ва давлат ҳам бўлмайди. Ўз мафкурасига эга бўлмаган давлат ва жамиятнинг келажаги ҳақида сўз бўлиши мумкин эмас, усиз уларнинг ижтимоий, сиёсий ҳаёти таназзулга учрайди.

КПСС, коммунистик мафкурага, марксча-ленинча дунёқарашга қарши бошланган салб юриши вақтларида деидеологизация, деполитизация ва департизация (мафкурадан, сиёсатдан ва партиядан холи) деган атамалар сиёсий адабиётдан кенг ўрин ола бошлади. Бундай бўлишига маълум сабаблар бор эди, албатта. Масаланинг бир ёқлама қўйилиши шиори остида жамиятни умуман мафкурадан холи қилиб қўйиш тенденцияси бошланди. Давлат органларини сиёсатдан озод қилиш ҳолларига интилиш кузатилди. Мафкура мафкурадан, сиёсат сиёсатдан, партия партиядан фарқ қилиши унутила ёзди.

Шундай бир шароитда бизнинг маънавий ва сиёсий ҳаётимизда бўшлиқ пайдо бўлди. Буни тўлдириш учун турли-туман ғоялар, қарашлар, ёндашувлар, ақидалар, тасаввурлар, ахлоқ принципларига зид келадиган ҳодисалар пайдо бўла бошлади.

Жамиятимизда вужудга келган мураккаб бир шароитда мафкура жаҳон цивилизациясининг, маънавий қадриятларнинг ва ижтимоий-сиёсий тафаккурнинг ажралмас қисми эканлиги унутиб қўйилди. Бундай бўлишида маълум даражада ижтимоий фан вакилларининг айби ҳам йўқ эмас. Бу ҳол мустақил республикамизнинг ижтимоий равнақи, келажак истиқболига салбий таъсир кўрсатиши мумкин эди.

Президентимиз теран фикрлилиги, ҳушёр сиёсатдонлиги, воқеалар, ижтимоий ҳодисалар ривожининг диалектик тарзда мушоҳада қилиши туфайли бу нозик муаммони ўз вақтида сезди ва миллий истиқлол мафкурасини янги жамият қуриш сари борилаётган мураккаб шароитда республикамизнинг мустақиллигини мустаҳкамлашга қаратилган, халқни ана шу мураккаб йўлдан ватанимиз келажаги сари сафарбар қила оладиган мафкурани шакллантиришни бизнинг ижтимоий ҳаётимизнинг муҳим вазифаларидан эканлигини илмий, назарий жиҳатдан асослаб берди.

Кейинги пайтларда республикамиз матбуотида бу масала бўйича таниқли олимларимиз миллий истиқлол мафкураси, унинг асослари, йўналишлари, принциплари ҳақида қимматли фикр-мулоҳазаларини билдиришмоқда.

Тўғри, мафкурани ўз мазмуни, характери, вазифасига кўра сиёсий, иқтисодий, гуманитар, маданий мафкура каби типларга ажратиш мумкин.

Миллий истиқлол мафкурасининг иқтисодий асосини бозор иқтисодиётга ўтиш жараёнида мулкчиликнинг турли шаклларининг мавжудлиги ташкил қилади. Бу мафкуранинг сиёсий асосини жамиятдаги ижтимоий фикрлар , ранг-баранглиги, партиялар, жамоат ташкилотлари, ижтимоий ҳаракатларга бўлган муносабатлар, миллатлараро муносабатлар, шунингдек, халқаро муносабатлар ташкил этади. Бу ерда гап шундай мафкурани шакллантириш устида борадики, у жамиятдаги барча ижтимоий табақалар —миллатлар, элатлар, этник гуруҳларнинг туб манфаатларини, уларнинг хоҳиш-иродасини, маънавий эҳтиёжларини ўзида тўла ифода этсин, уларни олдимизда турган вазифаларни амалга оширишга, келажак сари сафарбар қилсин.

Истиқлол мафкураси умуминсоний қадриятларга, маънавиятимизга асосланган бўлиши керак. У Ватанга, ўз халқига садоқат, дўстлик ва биродарлик, инсонпарварлик ғоялари, халқимизнинг ажойиб анъаналари билан суғорилган бўлиб, жамиятимиз ҳаётида умумий келишув (консенсус)ни таъминламоғи лозим. Миллий истиқлол мафкурамиз ҳуқуқий, ахлоқий ва демократик принципларни ўзида акс эттириб, жамият аъзоларида, хусусан, давлат тизимининг турли бўғинларида хизмат қилаётган шахсларда, раҳбарларда сиёсий маданиятни шакллантиришга қаратилган бўлиши керак.

Миллий истиқлол мафкурасининг энг муҳим жиҳатларидан бири жамиятимиз келажагига, ватанимиз истиқболига бўлган ишонч-иймондан иборатдир.

Шуни айтиш керакки, ўтиш даврида жамиятда турли-туман ғоялар, қарашлар мавжуд бўлиши табиий. Аммо бу ғоялар, қарашларни бирлаштирувчи омиллар асосида шаклланган миллий истиқлол мафкураси ватанимиз порлоқ истиқболи, халқимиз бахти-саодати, келажакда ҳақиқий демократик, ҳуқуқий давлат, фуқаролар жамияти қуриш учун хизмат қилиши керак.

Бундай мафкурани жамиятимиз ҳаётига татбиқ қилиш, халқимиз, жамиятимиз турли ижтимоий табақалари онгига сингдириш, уларда бу мафкурага бўлган эҳтиёжни, қизиқишни уйғотиш йўлларини аниқлаш муҳим вазифалардандир.

Маъмуржон НИШОНОВ,
Ўзбекистон Республикаси ИИВ Олий мактабининг доценти.

МУШТАРИЙ МАКТУБИ

ТЕРАК ҲАМ КЕРАК

Косонсой шаҳар Бобур номли мактаб ўқитувчиларидан Жўрахон Жалолов, Абдураҳмонов, ака-ука муаллимлар Зокир ва Зоир Раҳимовлар мактаб атрофидаги бўш ерларга эрта кўкламда 5 минг туп терак кўчатлари ҳамда қаламчалар экишган эди. Ўз вақтида парвариш қилиб турилгани учун ҳам бугунга келиб ниҳоллар текис, бехато ўсмоқда.

Парваришлаб борилса, саккиз йилдан кейин теракларнинг ҳар бири 1 куб метрдан зиёд сифатли қурилиш материали беради, — дейишмоқда ўқитувчилар.

П. БУХОРОВ,
Наманган вилояти.

● Биз билган ва билмаган тарих

ОЛТИНИМИЗГА КИМЛАР ЎЧ БЎЛМАГАН

Бухоро амирлигида зарб этилган олтин тангалар қадим замонларда Испания, Олмония, Туркия ва бошқа давлатлардаги бозорларда мол алмашув, олди-сотдида ишлатилган. Бундан хабар топган Петр I Икки дарё оралиғидаги олтин конларини забт этишга астойдил киришган. Олтинлар жаранги унга ҳаловат бермаган ва «олтин алангаси»да ёнган.

Кунлардан бир кун — 1714 йил баҳорида қоракўл билан савдо қилувчи туркман Хожа Нафасни Петр I ҳузурига олиб кирганларида, у шоҳга қуйидаги маълумотларни баён этади: Амударё қирғоқларида жойлашган барча вилоятларни шоҳ босиб олса, беқиёс фойда кўрган бўлур эди. Чунки у ерларда олтинли қумлар бор. Хожа Нафаснинг айтишига кўра, Амударё бир замонлар Оролга эмас, балки Каспий денгизига қуйилган экан. Уни ўзбек хонлари атайлаб катта тўғонлар қуриб Оролга қуядиган қилганлар. Бундан мақсад — ерлилар гўё олтинли қумларини руслардан беркитмоқчи ва русларнинг Ўрта Осиёга сув орқали кириб келишини қийинлаштирмоқчи бўлганлар.

Сал кейинроқ Сибирь князи Гагариндан Пётр 1 га кичик Бухорода — Сирдарё ёқасидаги Яркент қишлоғи яқинида олтинли қум борлиги ҳақида хабар етади. Бу, ўз навбатида Петр I учун Хожа Нафас фикрлари тўғри эканлигига ишонишга асос бўлади.

Олтинли қумлар жумбоғини ечиш, учун, аввало, Сибирдан капитан Гульбольд раҳбарлигида Ўрта Осиёга биринчи махсус экспедиция жўнатилади. У Хўжандгача келиб, амирликнинг олтин конлари қаерда жойлашганини билолмай орқасига қайтиб кетади.

Шахсан Петр I га таниш бўлган поручик Преображенский раҳбарлигидаги иккинчи экспедицияни Каспий денгизи шарқий қирғоқликларига, Хожа Нафас айтганидек, Амударёнинг Каспий денгизига қуйилганлигини аниқлаш учун юбориш ҳақида фармон чиқарилади. ПетрI сенатга фармон беради. Бу фармон билан Черкасскийнинг имтиёзлари кенгайтирилади. Яъни: «У Хивага борсин... Кейин Бухорога хон ҳузурига бориб, қайси соҳаларда савдо қилиш мумкинлигини аниқласин... асосий мақсад Яркент олтинлари ҳақида маълумотлар тўпласин».

1716 йил 14 февралда Черкасскийга ПетрI яна қўшимча йўл-йўриқлардан иборат 13 та фармойиш беради. Уларда, жумладан қуйидагилар таъкидланади.

— Амударё қадимий ўзани орқали Каспий денгизига йўналтирилсин;

— Хивани Россияга бўйсундирсин ва Бухорони ҳам буйсундиришга уриниб кўрсин;

— Яркент яқинида олтин борлиги текширилсин;

— Ҳиндистон билан савдо алоқалари ўрнатилсин.

Рус подшоҳига хазинани тўлдириш учун шундай янги манбалар керак эди. У бу сармояни фақат ўзининг бўлғуси мустамлакаларидаги олтинлар ҳисобига тўпламоқчи эди. Шунинг учун яна Черкасскийга Петр I Хивадан сўнг Сирдарё олтинлари ҳақидаги хабарларни зимдан аниқлашни ҳам тавсия этган эди.

Юқорида баён этилган ниятларни ижро этиш мақсадида князь Черкасский билан 4000 киши юборилади. Улар орасида чиниққан аскарлар, 500 та казак, қўрғонлар қуриш учун зарур мутахассислар йўлга чиқади. Улар Астрахандан кетаётган карвонни қўриқлаш ниқоби остида юборилади. (Инструкциянинг барча моддалари СПБ «Ҳарбийлар бош штаби» нинг материалларидан олинган. 1971. 1-бўлим: 213-215 бетлар).

Экспедиция 22 та турли калибрли тўплар ва тўп отарлар, 217 матрос ва капитанлар, 2 поручик ва подпоручик, 2 штурман, 44 шкипер, 2 нафар геометрик-математика талабаси ва навигаторлардан ташкил топган эди. Қўрғон қуриш учун битта инженер икки шогирди билан иштирок этган. Бундан ташқари, экспедиция таркибида астраханлик 20 дворян, таржимонлар ва аптекачилар ҳам бор эди.

Ҳаммаси бўлиб экспедицияда 5000 га яқин киши қатнашган. Сенат таклифига кўра эса 6100 киши қатнашмоғи керак эди. Экспедициянинг Каспий денгизидан сузиб ўтиши учун 69 пароход жалб этилди.

Лекин князь Черкасскийнинг туркманлар ёрдамига бўлган умиди рўёбга чиқмади. Гурьев шаҳри яқинидаги кўчманчи қорақалпоқлар ёрдам ўрнига уларга қарши чиқди, экспедиция йилқиларига ҳужум қила бошладилар.

1714 йил баҳори охирларида Черкасский бўлинмалари фақат 2200 отлиқ аскарлар билан йўлга чиқди. У Хивага бориш учун эски йўлни қўйиб, ўзини ҳужумлардан сақлаш мақсадида бошқа йўл танлади. Янги йўл озиқ-овқат ва сув билан таъминлаш учун кўпгина қулайликларга ҳам эга эди. 8 кун йўл босган Черкасский Эмба дарёсига етиб борди. Бу ерда 2 кун дам олингач, дарёдан ўтиш учун махсус сол ясалади. 2 кун ичида Богат шаҳрига етиб борадилар ва Хивага элтадиган равон ва катта йўлга чиқиб оладилар. Бу йўлдан 5 кун юриб Орол денгизи томон йўл оладилар ва унинг қирғоқлари бўйлаб узоқ юрадилар.

У ўзининг нақадар катта кучга эга эканлигини намойиш қилиш учун экспедициянинг барча аъзоларини бир жойга тўплайди. 1717 йили 15 августда Хивадан тўрт кунлик масофада жойлашган Карагачга етиб боради ва у ерда ҳарбий қўрғон қуришни мўлжаллайди. Тез орада экспедиция (аслини олганда босқинчилар) Амударёга етадилар ва Хивага жўнайдилар. Хивадан унча узоқ бўлмаган Айбугир кўли атрофларида Хиванинг отлиқ навкарлари Черкасский қўшинига қарши ҳужум қиларди.

Черкасский бўлинмаси бир томондан араблар паноҳида, иккинчи томондан кўл ёрдамида мудофааланган эди. Жанг кун бўйи давом этди. Кечга томон хиваликлар чекинишга мажбур бўлдилар ва Черкасский бўлинмасидан 2 чақирим нарида қароргоҳ туздилар. Фурсатдан фойдаланган руслар ўз лагерларини девор билан ўраб, хандақлар қазишга улгурдилар. Эртаси яна жанг бошланиб 2 кун давом этади... Натижада хон енгилади. Жангда қатнашган хиваликлар сони аниқ бўлмаса-да, асирликдан қайтган руслар гапига қараганда, улар 15-24 минг суворийдан ташкил топган...

Сўнг оқ байроқ кўтариб чиққан Хива хони билан Черкасский мулоқотда бўлади Жанг майдонида ғолиблар шарафига берилган зиёфатда Черкасский хонга қимматли совғалар топширди. Зиёфат охирида Хива хони Черкасскийга юзланиб мурожаат қилади:

— Сизнинг барча бўлинмаларингиз тунаши учун Хива шаҳридаги меҳмонхоналар етишмайди. Сиз ўзингиз айрим саркардалар билан менинг саройимда, қолганлар бўлиниб Хива яқинидаги шаҳарларда ором олсалар яхши бўлур эди.

Бу таклиф , саркардалар эътирозига қарамай, Черкасский томонидан қабул қилинади. Қолган бўлинмалар 5 бўлакка бўлинади ва хиваликлар назоратида 5 томонга, гўё ухлаб дам олишга жўнатилади. Черкасский эса бир-икки саркардасини олиб хон билан Хивага жўнайди.

Хоннинг бундан кузатган асосий мақсади — ғолиб кучларни пароканда қилиш ва ўзининг орзусига етишмоқ эди. Хива томон бораётган йўлдан бироз ўтгач, улар хиваликлар ҳужумига дуч келдилар. Қўққисдан етиб келган хиваликлар Черкасский, Соколов ва бошқаларни асирга олиб, шу ондаёқ хон кўз олдида уларнинг бошини танасидан жудо қиладилар.

Хива хони ўзининг бу ғалабаси билан мақтанмоқчи бўлиб, Черкасский бошини Бухоро амирига совға сифатида жўнатади. Лекин Бухоро амири бу илтифотни қабул қилмайди. Чунки амир қудратли рус давлати билан жанг қилишни истамас эди. Қарангки, ўша яқин ўтмишда ҳам маҳаллий ҳукмдорлар ўртасида бирлашмаслик дарду балоси мавжуд бўлган.

Черкасскийнинг ўлими ва у бошлиқ экспедициянинг ўз олдига қўйган манфур режалари рўёбга чиқмаганлигидан Петр I қаттиқ ғазабланди. Лекин у Ўрта Осиёни босиб олиш ниятидан воз кечмади. Бунга, аввало. чўзилиб кетган шведлар уруши, сўнгра турклар билан бошланган мухорабалар халақит берди.

Кейинчалик, айниқса маҳаллий хонликларнинг бирлашмаганидан фойдаланган чоризм Ўрта Осиёни забт этганлиги кўпчиликка аён. Октябрь инқилобидан сўнг ҳам қизил империя Бухоро амири Олимхон хазинасидан кўп қимматбаҳо ашёлар қатори 14 та қизил вагонда олтинни ҳам «марказ»га олиб кетади. Қашшоқ халқ қулликда «ҳур» яшашни давом эттиради.

Юқорида баён этган мавзуга тааллуқли гап шундан иборатки, қизил империя биринчи бўлиб Бухоро амирлиги асрлар оша ҳуфя сақлаган олтин конларининг сирини очиш ва у конларга якка ҳокимлик қилмоқчи бўлди. Шу мақсадда 1929 йили Тошкентда халқаро геологик конгресс чақирилди. Бунга чет эллардан, жумладан Олмониянинг олтинтопар олимлари ҳам таклиф этилди. Натижада Бухоро амирининг «олтинли қум» конлари дарёларда эмас, балки тоғли ўлкаларда илдиз конлар тарикасида бўлиши керак, деб 5 йиллик муҳлат билан қидирувга мўлжалланган Помир-тожик геологик экспедицияси тузилди.

Экспедиция қизил империя учун бир неча фойдали қазилма конларни очиб берган бўлса ҳам Бухоро олтин конларининг қаерда жойлашганлигини тополмади. Бу жумбоқ узоқ йиллар сир бўлиб турди. Охири 1957 йилда Мурунтов олтин заҳираси кашф этилди...

Бу ёғи ўзингизга аён. Фақат мустақиллик туфайли Ўзбекистон Республикасининг олтин конлари ҳозирги кунда ўзбек халқига хизмат қила бошлади Мустақиллик мустаҳкам, ҳаётимиз фаровон бўлсин, деймиз. Иншоолло, бу ниятлар рўёбга чиқажак!

М. ЗОКИРОВ,
геология ва минерапогия фанлари доктори.

● Иқтисодий мустақиллик уфқлари

Жиззах вилоятида «Ўзбекистон овози»нинг ўз мухбири Бахтиёр РИЗАЕВ иш бошлади. У 1951 йил Зомин туманида туғилди. Самарқанд Давлат педагогика институтида таҳсил олгач, журналистик фаолиятини 1974 йилда вилоят радиоэшиттириш комитетида муҳаррирликдан бошлади. Унинг вилоят ижтимоий-сиёсий ҳаётига оид қатор мақолалари маҳаллий ва республика матбуотида босилиб чиққан.

Бугун мухбиримизнинг Жиззах вилоятидан ёзган илк мақоласини эътиборингизга ҳавола этамиз.

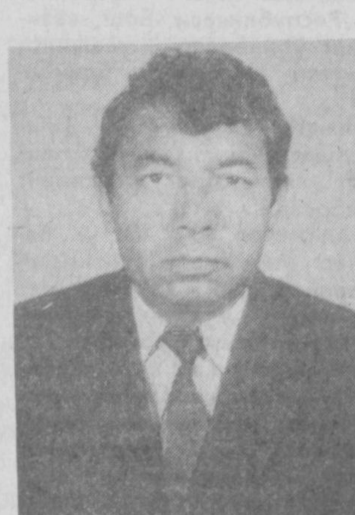

ТЕМИР ТОМИРЛАР

Жиззах вилоятининг сўнгги ўн йилда бот-бот тилга олинаётган мавзеси — Учқулочда рўй берган воқеа қувонса арзигуликдир. Чунки Ўзбекистоннинг биринчи темир кони мана шу масканда топилди.

Тўғриси, бу хушхабардан юртдошларимиз анча кеч баҳраманд бўлдилар. «Самарқандгеология» бирлашмасининг Учқулоч кон-қидирув партиясининг заҳматкашлари Қизилқум бағрида ушбу нодир хом ашёнинг заҳираси мавжудлигини 1988 йилдаёқ аниқлашган эди.

Бироқ «қайта қуриш» деб аталган жазаванинг хуружида ўртаниб, чок-чокидан сўкилаётган собиқ Иттифоқнинг бу соҳага мутасадди арбоблари янгиликни эшитиб, пинакларини ҳам бузмадилар. Бошланган иш турли баҳоналар билан ўз ҳолига ташлаб қўйилди. Қидирув ишларини олиб бориш учун молиявий кўмак берилмади, бори ҳам қисқартирилди.

Жумҳурият мустақиллиги халқимизга ато этилган ҳуқуқий неъматгина бўлиб қолмасдан, балки масъулиятли бурч эканлигини, бу бурчни оқлаш, яъни истиқлолнинг иқтисодий илдизларини мустаҳкамлаш ҳар бир фуқаро учун қарз ва фарз эканлигини чуқур ҳис этган кон қидирувчилар шу йил март ойида қидирув ишларини қайтадан бошладилар.

Учқулоч заминига 4 та пармалаш ускунаси ўрнатилди. Ишнинг тезкорлик усулида олиб борилаётганлиги ўзининг яхши самараларини бера бошлади. Апрель ойида 1,5 минг метр, май ойида эса 2 минг метр пармалаш ишлари амалга оширилди.

— Дастлабки натижаларга қараб, шуни айтиш мумкинки, — дейди геология-кон қидирув партияси раҳбари Шукриддин Сатторов, — бу ерда темирнинг улкан заҳираси бор. Уни янги, замонавий технология асосида қазиб олинганда ҳам 55—60 йил керак бўлади. Ҳозирги кунда пармалаш қудуқлари сонини яна 20 тага кўпайтириб, жами 24 тага етказиш тадбирларини кўраяпмиз. Келгуси йилнинг бошларига бориб, темир конининг аниқ ҳажми ҳақидаги маълумотларга тўлиқ эга бўламиз.

Ҳозир мана шу мақсад йўлида бу ерда 200 дан ортиқ киши кунни тунга, тунни кунга улаб меҳнат қилишаётир. Холйигит Ғафforов, Акбар Норбеков, Эрқул Наҳалов, Мирза Йўлимовлар бошлиқ пармаловчилар бригадаларининг аъзолари, айниқса, пешқадамлик қилмоқдалар.

Келажак шаҳри — Учқулочда кон-қидирув ишлари 50-йиллардаёқ бошланган эди. Бу ерда илгарироқ топилган рух-қўрғошин кони ўз миқёсига кўра собиқ Иттифоқда учинчи, Ўрта Осиёда эса биринчи ўринда туради, деб баҳоланганди. темир конининг топилиши эса нур устига нур бўлди.

Дарвоқе, Қизилқумга туташ заминнинг саховати шу билангина чекланмайди. Бўлажак саройларга жило берадиган қимматбаҳо қора мармар кони ҳам шу ҳудудда топилиб ўз эгаларини кутаётир. Нурота тизма тоғлари бағрида мис, қўрғошин ва олтин заҳиралари борлиги аниқланиб, қидирув ишлари кенгайтирилмоқда.

— Меҳнат жамоамиз бугунги қилинаётган ишларимизнинг республикамиз учун сиёсий, иқтисодий, ижтимоий жиҳатдан нечоғли катта аҳамиятга эга эканлигини жуда яхши билишади, — дейди Шукриддин Сатторов, — шунинг учун ҳам ҳамма соҳадаги каби бизда ҳам рўй бераётган иқтисодий қийинчиликларни тадбиркорлик билан енгишга ҳаракат қилинаётир. Ҳолбуки, техника воситаларимиз, ускуналаримиз, автомашиналаримиз эскирган. Молиявий аҳволимиз ҳам мақтангулик эмас. Бироқ яхши кунларга умид боғлаганмиз, олиб бораётган ишларимиз ўша доруломон, файзли кунларнинг тезроқ келишига хизмат қилади, деб ишонамиз.

Дарҳақиқат, бу ерда олиб борилаётган ишларнинг кўлами Учқулоч кон-қидирув партиясини мустақил экспедицияга айлантиришни, ҳар томонлама кенгайтириш, моддий-молиявий техник жиҳатдан мустаҳкамлашни тақозо этади.

Кон қидирувчилар ҳозирги кунда энг муҳими — топилган темир заҳирасини ишга тезкорлик билан туширишиб, бу борадаги Ўзбекистоннинг моддий эҳтиёжларини қондириш, деб ҳисобламоқдалар. Бунинг учун эса қўлимиз қисқароқ бўлиб турган даврда, хорижий ишбилармонлар, уларнинг сармояси ва замонавий техникаси жалб этилса мақсадга мувофиқ бўлур эди. Шу йўл билан кон бойитиш фабрикаси қурилишини жадаллаштириш ва Ўзбекистоннинг илк темирини олиш мумкин.

Учқулоч темири — истиқлолнинг теран ва мустаҳкам томири бўлиши шубҳасиздир.

Бахтиёр РИЗАЕВ,
«Ўзбекистон овози»нинг Жиззах вилоятидаги ўз мухбири.

ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ШАРОФАТИ

● Хива шаҳар саноат комбинати Хоразм вилоятида биринчилар қатори хусусийлаштирилиб, жамоа мулкига айлантирилгач, бу ерда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар ҳажми ҳам сезиларли кўпайди.

— Хусусийлаштириш ишчи-хизматчиларимизнинг масъулиятини анча оширди, касбига муносабатини яхшилади, меҳнат интизомини мустаҳкамлашга катта ёрдам берди, — дейди комбинат директори, ХДП аъзоси Иноят Отабоев.— Булар ўз навбатида суръат ва сифат кўрсаткичларини яхшилашга таъсир кўрсатди. Биз бултур бир неча дастгоҳ ўрнатиб, гиламчилик цехига ҳам асос солган эдик. Қисқа вақт ичида 600 минг сўмликка яқин гилам маҳсулотлари тайёрлаб чиқарилди. Комбинат хусусийлаштирилган меҳнат аҳлининг иш ҳақи ҳам кескин ошди.

«Ўзбекистон овози» мухбири.

МЕҲНАТ ҒОЛИБЛАРИ

● Марғилондаги Ш. Рашидов номли ипакчилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси Ўзбекистон мустақиллигининг икки йиллигини меҳнатда юқори кўрсаткичлар билан кутиб олиш тараддудида.

Бу ҳаракатда кейинги ойда Қ. Мирдадаев етакчилик қилаётган бригада пиллакашлари ғолиб деб топилди. Ўтган ой режаси 114,5 фоиз уддаланди. Ҳ. Эшматова, М. Исмоилова, М. Аҳмаджонова ва Ш. Мамажонова сингари илғорлар номи «Ҳурмат тахтаси»га ёзиб қўйилди. Улар шарафига корхонада Ўзбекистон Республикаси байроғи кўтарилди.

А. ҚУТБИДДИНОВ,
Марғилон шаҳри.

● Яйлов баҳодирлари

Тошкесар яйловлари! Ҳаммаёқ тиззагача урган яшил майсазор. Жаладан кейин бодроқдай сочилиб кетган парча булутларни шамол кўз илғамас уфқлар томон суриб бормоқда. Баландликда «қур-э-қур-э» деб сурув кетидан бораётган чўпонга кўзимиз тушди. Чўпон баландликка чиқди-да, бироз нафасини ростлаш учун кўм-кўк майсалар устига ёнбошлади. Биз унинг ҳузурига етиб бориб ҳол-аҳвол сўрадик.

Бу йил ҳам 4000 бош совлиқнинг ҳар 100 бошидан 119 тадан қўзи олдик. Уларнинг 80 фоизи ўстиришга қолдирилди. Қирқим охиригача ҳар бир қўйдан 3,5 килограммдан жун оламиз. Ёзда тоғ ҳавоси, унинг ноёб гиёҳларидан баҳраманд бўлган қўйлар соғлом ўсиб, яхши насл беради.

Қобилов чўпонлик касбига меҳр қўйган. Шу касб орқали бахт-иқбол топган. Тиниб-тинчимас инсон эканлигига ишонч ҳосил қилдик.

ҚОБИЛОВЛАР СУЛОЛАСИ

— Танишинг, бу киши пешқадам чўпон Шайман ака Қобилов бўладилар, — деди Яккабоғ районидаги «Ҳисор» давлат отчилик заводининг бўлим бошлиғи Содиқ Норматов. Биз бош чўпондан ўз иш натижалари, тажрибалари ҳақида сўзлаб беришини илтимос қилдик.

— Ҳа, чўпонлик мен учун отамерос, чўпонлик таёғини падари бузрукворимдан олганман. Шунга ҳам 35 йил бўлибди, умрим Тошкесар, Тошқўрғон тоғининг Назарғайбер яйловларида сурув кетидан юриб қўй боқиш билан ўтмоқда.

Ўтган йил 400 бош совлиқнинг ҳар 100 бошидан 110 тадан соғлом қўзи олиб, унинг 75 фоизини ўстиришга қолдиришга эришдим. Қўйлардан жун олиш режаларини ҳам ошириб бажардим.

Чорвачилик соҳасидаги кўп йиллик хизматларим ҳукуматимиз томонидан тақдирланди. Ўтган йилги муваффақиятларим учун завод маъмурияти томонидан 30 бош қўй, 30 минг сўм пул ҳамда қимматбаҳо буюмлар билан мукофотландим.

Моҳир чўпон касбининг сир-асрорларини укалари, фарзандлари ва набираларига ҳам ўргатмоқда. Укаси Очилбой қарийб ўн саккиз йилдан буён акасига шогирд. Совлиқларни парваришлашда ёрдам бериб келмоқда. Шайман ака совлиқларга ем-хашак ҳозирлаш, бошқа юмушлар билан банд бўлганда, бутун отарни укасига ишониб қолдиради.

Шайман ака бундан икки йил олдин ўрта мактабни битирган фарзанди Хотамжонни ҳам ўзига чўлиқ қилиб олган. 13 ёшидан отасига қўй боқишиб, ёрдамчилик қилиб келади. Хотамжон келажакда чўпонлик таёғини отаси қўлидан олишга ҳозирлик кўрмоқда. Шунинг учун ҳам яккабоғликлар Шайман ака Қобиловлар оиласини чўпонлар сулоласи деб атайдилар.

Ҳа, «дарё сувини баҳор тоширар, инсон қадрини меҳнат оширар», деб бекор айтмайдилар. Чўпон Қобиловлар обрў-эътиборини ҳам меҳнат оширмоқда.

Х. ТЎРАЕВ.
Қашқадарё вилояти.

ЎЗБЕКИСТОН ИИВ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

⊙ Тошкент шаҳрида жойлашган «Гўшт-сут» республика ишлаб чиқариш бирлашмаси қоровули У Шамилов шу бирлашма ишчилари Л. Фахриддинов ҳамда Ш. Норовлар билан ўзаро жиноий тил бириктириб, 160 килограмм сариёғни корхонадан ўғирлаб чиққанлар. Чайқовда сариёғ сотиб 80 минг сўм фойда кўрганлар ва пулларни ўзаро бўлишиб олаётганларида ўзлари ҳам сариёғдек «эриб» кетдилар. Ҳозир ушбу факт юзасидан жиноий иш қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

⊙ Элликқалъа райони матлубот жамиятига қарашли «Бўстон» универсал дўкони директори А. Саъдуллаев Хоразм вилоятида жойлашган бир неча тижорат ва кичик корхоналарга умумий нарҳи 3 миллион 308 минг сўм бўлган турли молларни сохта ҳужжатлар орқали бериб юбораётган вақтида ўзи ҳам «чайқалиб» кетди. Дўконда тафтиш ўтказилганда умумий миқдори 352 минг сўм бўлган товар-моддий бойликларининг етишмаслиги аниқланди.

⊙ Самарқанд вилояти Иштихон тумани марказий шифохонаси бўлим бошлиғи А. Очилов 5 шиша «Гемодез»нинг ҳар бирини 600 сўмга сотаётган пайтида тумшуғидан илинди. Бундан ташқари, тинтув пайтида Очилов томонидан дорихонадан олиб чиқиб кетилган 224 шиша «Гемодез», 10 қути «Альбумин», 18 та «Альвезин», 36 та қон қуйиш системаси ва бошқа, умумий миқдори 60 минг сўмдан ортиқ бўлган ўта камёб дори-дармонлар далилий ашё сифатида олинди.

⊙ Республика Ички ишлар вазирлиги томонидан ўтказилаётган «Қорадори—93» тадбири ҳозирда кенг тус олди. Бухоро темир йўл станцияси ички ишлар бўлими ходимлари томонидан «Тошкент — Ашгабат» йўналиши бўйича ҳаракатланаётган поездда 1969 йилда туғилган, Тошкент пойабзал фабрикаси ишчиси А. Турсунбоевнинг ёнидан 2 килограмму 300 грамм гиёҳвандлик моддаси топилди...

«Андижон» темир йўл станциясидан ҳам катта миқдорда гиёҳвандлик моддаси олиб кетаётган яна бир шахс қўлга олинди. 1954 йилда туғилган А. Қодировнинг ёнидан 16 килограмму 1[illegible] грамм кўкнори чиқди. Энди улар қилмишларига яраша жазо олишлари муқаррар.

А. СОДИҚОВ,
Ўзбекистон Республикаси ИИВ матбуот маркази ходими.

● Луқма

ЭШИТГАН ҚУЛОҚҚА УЯТ

Асаканинг шундоққина биқинида Оқ бўйра, қадим Мирзаобод қишлоқлари жойлашган. У ерда бундан ўттиз йил олдин кўз кўриб қулоқ эшитган — узоқ йиллардан буён сурункасига ҳар ойда камида 5-6 марта бирикки кунга чўзилган чироқ ўчишлари давом этиб келади. Ўша ерликларнинг матонатига «балли» демай иложинг йўқ. Қаранг-а, биронтаси ўчган чироқлардан хуноби ошиб, районга хатлаб ўтиб, юқорига шикоят қилишмабди.

Бундан бир неча йил илгари худди шундай аҳволни шарҳлаб беришни Ўзбекистон Энергетика ва электрлаштириш вазирлиги раҳбарларидан сўраганимизда, улар ўзларининг ҳайратларини яширолмай бизга ишонмагандай бўлишувди. Афсуски, ҳали электрлаштириш ишларида нуқсонлар талайгинага ўхшайди. Бўлмаса бу чироқ ўчишлардан Асака районидаги Ғ. Ёқубов номли жамоа хўжалиги раҳбарлари ҳам нолиб-нолиб қўя қолишармиди? Мана, сўнгги маротаба 3-5 июнь кунлари биз юқоридаги номларини санаган қишлоқларда электр чироқлари мутлақо ёнмади. Аҳвол давом этади-ю, нега бу ишга масъул раҳбарлар халқ ғамини емайди!?

Бу воқеани бир энёлига гапириб берсам, эй укам, эшитган қулоққа жуда уят, шундай замонда одамлар чироқсиз ўтиришса-я, деб ҳайратланди.

Ушбу луқмани қоронғида эшитиб оққа кўчирувчи:

Д. МУРОДОВ.

СУННАТ ТЎЙИ

● Қўшкўпир тумани марказидаги маданият ва истироҳат боғида биринчи марта йирик маросим — кўнгли ярим ўн нафар ўсмирнинг суннат тўйи бўлиб ўтди.

Туман ҳокими Олтибой Ражабов ташаббуси билан ташкил этилган бу тўйнинг хушчақчақ ўтишига Ўзбекистон ХДП ноҳия кенгаши ва унинг биринчи котиби Йўлдош Отаназаров, район ҳокимлиги ходимлари бош-қош бўлишди.

Тўйни намунали ўтказишга тумандаги деярли барча йирик меҳнат жамоалари ўзларининг улушларини қўшишди. Хайрия йўли билан жамғарилган маблағ қўли ҳалолланган «тўйбола»ларнинг ҳар бири номига 14,5 минг сўмдан ўтказилиб, мақсадли омонат дафтарчалари уларга топширилди. Болалар камолот ёшига етгунча уларнинг ҳар бири номига ёзилган пул қарийб 2 миллион сўмлик жамғармага айланади.

Санъаткорлар файз киритган суннат тўйи жуда қизиқарли ўтди.

Э. МАДРАҲИМОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ЎЙНАБ ГАПИРСАНГ ҲАМ, ЎЙЛАБ ГАПИР

АЙРИМ АРИЗАЛАРГА ХОЛИС ШАРҲ

Бойсунликлар бойсунчасига яшашади. Бойсунга шундай кириб боринг, бошқа ердан эканлигингизни бир оғиз гапингизданми, қадам олишингизданми ёки дўппини қандай кийишингизданми — дарҳол билиб олишади. Лозим топса, суриштиришади, танишишади. Ана шундан сўнг... муомала қилишади.

Бойсунликлар бошқа бировлар у ёқда турсин, бирор-бирларига ўхшаб қолишни ҳам хуш кўрмайдилар, Шеъру ғазал ёзиш, қўшиқ айтиш, бойсуни қалпоғу, бойсуни олача матодан чопон кийишни айтмайин, ҳатто «Меркурий» фирмасида тикилган кийим-бошни ҳам ҳар қайсилари ўзларича дид, ўзларича ҳавас билан кия билишларини кўриб, э, қандингни ур, бойсунлик шунқор, деб юборганингизни ўзингиз ҳам сезмай қоласиз.

Бойсундаги аризаю шикоят ёзувчиларнинг ўзига хослиги ҳаммасидан зиёда. Бир момомиз бор. Хосият Очилдиева. Нафақахўр. Иккинчи гуруҳ ногирони. Тахминимча, момо икки юзтача идоранинг, жумладан Тошкентдаги энг нуфузли идораларнинг ҳам манзилини шариллатиб ёддан айтиб бера олади. Яратганга шукр қилиб ҳам турса керагу, лекин ўша идораларда ўтирганларни, булар менинг арзи-додимни тингламайди, булар ҳаммаси буйрократлар, деб қойийди. 1993 йил 28 апрель куни момомиз район ҳокимининг ҳузурига кириб, роппа-роса бир соат музокара қилди. Ҳовлимнинг кўча тарафидан тошдевор қуриб бермасанглар, устиларингдан катта идораларга арз қиламан; деди.

Момога тошдевор керак. Мана сизга ўша икки юзта идоранинг бошини қотира олиши мумкин бўлган муаммо. Ўша идораларнинг ҳар қайсиси бу муаммо билан ҳеч бўлмаганда бир соатдан шуғулланадиган бўлса, э-ҳе, озмунча иш бўладими, бу.

Мачай қишлоқ кенгаши котиби Мажид Болтаев газетамизга хат ёзиб, Жовли Дониёров деган одам раҳбарларга «озгина суммада маблағ» (пора, демоқчи бўлса керак-да) берганда эди, «Мачай» совхозига директор бўлиб қоларди. «Маблағ» бериб, бошқа бир одам директор бўлиб кетди, деган гапни баён қилган. Ва бу баёндан олдин шу хўжаликда давлат мулки талон-торож қилинаётгани билдирилган.

Порани ким бераяптию, ким олаяпти — шу замонда буни аниқлашдан қийин ишнинг ўзи йўқ. Шунинг учун биз қўлимиздан келган ишга уннай қолдик — талон-торожлик рўй бўлганми-йўқми, шуни ўргангандай бўлдик. Ваколатли идораларнинг муҳр босилган ҳужжатлари шубҳаларимизни ойдинлаштиргандай бўлди. Болтаевнинг ёзгилари тасдиқланмади. Биз Болтаевнинг ўзи билан гурунглашмоқчи эдик. Ўша кунлари ҳаво айниб, «Мачай»га чиқишнинг иложини тополмадик. Лекин ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам Дониёров яшаётган Деновдаги «Ҳазарбоғ» давлат хўжалигига бориш мумкин. Бордик.

— «Мачай»нинг директорлигини беринглар, деб раҳбарлардан сўраган жойим йўқ, — дейди Дониёров. — Аксинча, раҳбарларнинг ўзлари, директор бўл, дейишган. Хўп-хўп, деб, «Мачай»да икки-уч кун ишлаб ҳам қайтдик. Қарасам, бўлмайдиган. «Ҳазарбоғ»нинг бир обод бўлимида бошлиқман. «Мачай»нинг директорлигига зинҳор хоҳишим йўқ.

Энди, азиз муштарий, бойсунлик шикоятчилар нуқул қўлга илашмайдиган нарсаларни ёзар экан, деб ўйламанг. Республикамизнинг нуфузли газеталаридан бири билса ҳазил, билмаса чин мазмунида бўлса керак, бойсунликлар ёзу куз фаслларида эчки учун пичан жамғарадилар. Қишда қўллари бўшаб, юз имзоли қилиб шикоят битадилар, деб ёзганди. Бу гапга мен қўшилмайман. Бойсунликлар арз-дод қилишни хуш кўрмайдиган, кўзидаги ёшни бировга кўрсатишга ор қиладиган, кўкраги баланд эл. Тўғри, ёзишади. Лекин аксарият ҳолларда бошқа чора қолмаган пайтларда ёзишади. Мана, Қайроқ булоғидан «Бойсун» давлат хўжалигига тортилган ичимлик сув қувури тупроқ кўчиши натижасида шикастланди. Ишдан чиқди. Энди «оғиз суви» йўқ. Ҳокимиятга, бошқа идораларга боришди — натижа йўқ. Шундан сўнг икки варақ шикояту икки варақ имзо қилишиб, ёздилар.

Район ҳокимлиги ҳам қараб турмади. Ўша қувурга Инкобод булоғининг сувини қуйишмоқчи бўлди. Бу гапни эшитиб энди падангликлар ўттизта имзо тўплаб, ҳокимнинг ҳузурига келишди. Булоғимизнинг сувини «Бойсун»нинг марказига берадиган бўлсанг, ўзимиз сувсиз қоламиз. Хотиржамроқ ишлайман, десанг бизга қулоқ соласан, дейишди.

Йў-ўқ. Икки томонга ҳам қулоқ солиш керак. Ҳаммага қулоқ солиш керак. Ахир у — ҳоким. Йўлини топиши керак.

Йўли топиляпти ҳам. Республика Вазирлар Маҳкамасининг қишлоқ аҳолисини ичимлик сув ва газ билан таъминлаш давлат Дастури қувват бўлиб, Бойсунга Хўжаипак сув қувурининг шохобчасини тортиш режалаштирилди. Вилоят ижроқўми вақтида бу режани маъқуллаб, қарор қабул қилди. Бироқ маблағ ажратишга қолганда иш тўхтади-қолди. Ана шундан сўнг район ўз кунини ўзи кўриб, Хўжамайхона булоғидан Чилонзор ва Бойсун тарафларга қувур тортишни лойиҳалаштирди. Бу қувур «Дарбанд» ва Сайроб хўжаликларини сув билан таъмин қилади. «Энг муҳими, Санжар тоғининг устидан ўтадиган Қайроқ дарёсининг суви Бойсунга (шаҳарга ва хўжаликка) олиб келинадиган бўлди. Бунинг учун тоғдан узунлиги 1700 метрли лаҳм (тоннель) — тоғ ости ариғи қазилади.

— Тоғ ости ариғи Ўзбекистонда биринчи бўлиб Бойсунда қазилмоқда, — дейди Геология давлат қўмитаси Бойсун геология гуруҳининг бошлиғи Ю. Мўминов. — Ҳозирча 200 метр қазидик. Электр энергияси йўқ. Ёнилғи кам. Шунинг учун ишларимиз суст.

Район ҳокими Т. Ҳамроев, сув иншоотларимиз, насиб этса, келаси йилда ишга тушади, деб қолди. Демак, одамлар қишлоқма-қишлоқ бўлиб ариза ёзмасдан бор сувни ўшангача баҳам кўриб турсалар, фақат савоб иш бўлур эди, деймиз.

Дарвоқе, ишлар Ҳамроев айтганчалик бўлса борми, фақат «оғиз суви» эмас, оби деҳқончилик шароити ҳам яхшиланиши мумкин. Билсангиз, Бойсун районининг ер майдони 300 минг гектар. Суғориладиган ёки шартли суғориладиган ери бўлса... 2000 гектар атрофида. Бойсунтоғнинг Дарбанд ва Дуғоба дарёлари паст текисликларни ва қишлоқларни четлаб ўтади. Бир қатра сув гоҳида анқонинг уруғи бўлиб қолади. Бундан икки-уч йил илгари Дарбанд сув омборини қурмоқчи бўлдилар. Икки-учта ариза халақит қилиб, бу режа барбод бўлмаганда эҳтимол Бойсунда 5—6 минг гектар ерни ўзлаштириш имкони туғиларди.

Бугун Бойсундаги айрим ариза-шикоятларни мавзу қилиб олган эканмиз, мавриди келганда, яна бир аризачини сизларга таништириб ўтсак, дегандик. Бу киши — Хўжақул Эшқурбонов. Нафақадаги одам. Эшқурбонов ҳақида Бойсунда ҳамма ҳам илиқ гапиравермайди. Айримлар, самимий эмас, шахсий ғараз билан ёзади, дейишади. Бундай гапларнинг ҳаммасига ҳам қўшилиб бўлмайди. Масалан, унинг Бойсунда чорва туёқ сони йилдан-йилга камайиб кетаяпти, қишлоқларда сув таъминотининг айтгулиги йўқ, «Мачай» совхози «ўтириб» қолди, собиқ райкомнинг собиқ иккинчи котиби Генатуллин давлатнинг ҳашаматли уйини арзон-гаровга хусусийлаштириб олди, бошқа айрим раҳбарлар ҳам шундай қилишяпти, район универсал магазини уч йилдан буён битмай ётипти, деб ёзганларини носамимий гап, ёлғон ёзув, деб бўлмайди. Бироқ бир неча йил раҳбар лавозимларда ишлаб келган, ҳуқуқшунос, ёзувларида Ўзбекистоннинг Мустақиллигини шарафлайдиган одамнинг 1992 йилнинг ярмларига келиб Борис Ельцин, маҳаллий органлар менинг қадримга етишмади, менга енгил машина беринг, илтимосимни ерда қолдирманг, деб илтижонамо хат ёзганини кўриб, ҳафсалангиз пир бўлади-қўяди. Ёки «...Ҳамроевга (район ҳокимига) пенсияга чиқиш насиб қилмаса керак» деб бировга ёмонлик соғинганини ўқиб, Эшқурбонов бағри кенг тоғликларнинг холис кишини ҳақ-ноҳақдан қораламаслик анъаналарини бузибдими, деган шубҳага борасиз.

Эшқурбонов Бойсун ПМКсининг бошлиғи Иброҳим Раҳмонқулов қурилишнинг шиферлари билан бир гектар ерни ўраб олиб, шаҳарнинг ўртасида томорқа қилиб ўтирипти, бир ўзи икки кишилик уйни эгаллаган, деб ёзипти. Биз содда одамлар не азоб билан қайси бир объектдан Раҳмонқуловни топдик. Уйига бордик. Ҳовли-жойини кўрдик. Сўнг Эшқурбоновни учратиб, Раҳмонқулов ҳақида ёзганларингиз тўғри чиқмади, десак, энди ҳокимнинг уйини кўриш керак, деб вазифа берди. Оддий фуқаролар четда қолиб, уй нега энди Соҳибқуловага, Болтаевга, Мустафоевга ўхшаган катталарга (лавозимдор одамларга, демоқчи) берилади, деди.

Эшқурбоновнинг турмуш ўртоғи Басанда опа, биз Бойсун ПМКси (эътибор қилинг: И. Раҳмонқулов бошлиқ ташкилот) қурган уйга кириб олган эдик. Бизни ўша ердан чиқаришиб, уйни ПМКнинг шофёри Хуррамов деганга берди. Ҳокимга айтингки, бизга ўша уйни қайтариб беришсин. Шундан сўнг хўжайинимга айтаман — у киши ҳокимни ёзмайдиган бўладилар. Раҳмонқуловни ҳам ёзмайдилар, деб қолди. Бу гурунгнинг устида турган Бойсун шаҳар ҳокимининг муовини Омон Шукуров опанинг шартини шундай шарҳлади:

— Эшқурбоновлар ўзбошимчалик билан эгаллаб олмоқчи бўлган ўша уй-идоранинг уйи. Уйни кимга бериш ўша идора бошлиқларининг ихтиёрида. Бу уйни шаҳарнинг тасарруфига олиб, Эшқурбоновларнинг талабини қондирмоқчи ҳам бўлувдик. Лекин бунга идора рўйхушлик кўрсатмади. Бунинг устига Хўжақул аканинг Мачай қишлоғида шундай бекор турган данғиллама уйлари бор. Шаҳардаги манави ҳовлисини Термиз шаҳрида ишлаб-яшаётган қизларининг номига ўтказиб қўйиптилар. Майли, аризаларини ўрганиб, уй берамиз. Лекин тегирмон ҳам навбати билан-да. Энди шу ғайриқонуний даъвони деб бутун районнинг астар-аврасини ағдаришга чоғланиш шартми.

Шукуровнинг бу гапларини Эшқурбонов эшитди. Лекин ўзини эшитмаганга солди. Термиздан келиб, 18 варақли аризасини ўрганиб кетганларни нима балолар, деб қойиб кетди.

Бойсунликлар — бағри кенг эл. Оғир-енгилини бировга ташламайдиган, унча-мунча гапни ҳангомага йўйиб, унутиб юбора оладиган одамлар. Масалан, бошқа бир бегона давлатнинг раҳбарига енгил машина сўраб ёзилган аризани ҳам бойсуниклр бирон енгилроқ латифа ўрнида эслаб қўя қоладилар. (Эшқурбоновларга 1982 йили «Жигули» берилган, машинани улар сотиб юборишган). Лекин носамимий айтилган гапларнинг ҳаммасини латифага айлантириб бўлмайди. Айниқса, мўйсафид одамларнинг, фалон киши пенсияга чиқмаса керак деганга ўхшаш гаплари ҳеч ҳам латифа қолипига сиғмайди. Ўйнаб гапирсанг ҳам, ўйлаб гапир, дейдилар. Ёзганда-ку...

Олимжон УСАНОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири.

ЖАБАЙ БАЛИМАНОВНИНГ 100 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ТОМДИДА ТЎЙ БЎЛАДИ

● Дарҳақиқат, сентябрь ойида — республикамиз мустақиллигининг шонли икки йиллиги байрам қилинаётган бир пайтда олис Қизилқум сарҳадларида, Томди томонларда ҳам катта тўй, халқ сайли бўлади. Бунинг рамзий маъноси бор, албатта. Чунки, томдилик машҳур қўйчивон, қоракўлчиликнинг пири марҳум Жабай Балиманов таваллуд топганига юз йил тўлаяпти.

Отахон юбилейининг халқ сайлига айланиши муқаррар. Жабай оға республикамизнинг энг чекка райони Томдида ўз бахти ва ҳаёт йўлини топди. У қоракўлчиликка, қўйингки Бухоро, Навоий вилоятлари чорвачилигига муносиб ҳисса қўшди. Наслдор, зотли Бухоро қўйларини Жабай Балиманов яратди. Худди шу меҳнатлари эвазига у икки маротаба Меҳнат Қаҳрамони деган унвонга сазовор бўлди. Унинг номидаги махсус соврин ва мукофотлар ташкил этилди.

Жабай оға фақат қўй боқиш ёхуд қўйчивонлик ташвиши билан чегараланиб қолмади. У эллик йиллик меҳнат фаолияти давомида кўплаб шогирдлар тайёрлади. Бугунги кунда Томди туманида, жумладан, отахон номи билан аталувчи Ж. Балиманов номли давлат хўжалигида Ж. Балиманов номидаги мактаб ва қишлоқ кенгашида юзлаб шогирдлари меҳнат қилаяпти. Отахон ўзи бош чўпон бўлган отарини ишончли қўлларга топшириб кетди. Агар хўжаликнинг 1-фермасига тўнғич ўғли Жақсилиқ Балиманов мудир бўлса, ўзи қўй боққан отарига келини Қўшгунгул бош чўпонлик қилаяпти. Хуллас, «от изини той босар», деганларидек Балимановлар сулоласи Жабай оғанинг табаррук таёғини елкаларидан қўйишгани йўқ.

Юқорида Томдида тўй бўлади, дея таъкидладик. Дарвоқе бутун томдиликлар, қўйингки навоийликлар самарали меҳнати боис тириклигидаёқ ўзига улкан ҳайкал қўйиб кетган Жабай Балимановнинг 100 йиллик юбилейини нишонлаш тараддудини кўришаяпти. Юбилей тантаналарини ўтказиш бўйича вилоят ҳокими, Ўзбекистон Халқ депутати А. А. Айдарқулов алоҳида комиссия тузиб, махсус фармон қабул қилди. Бу тўйда нафақат жумҳуриятимиз вакиллари, балки қардош Туркманистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистондан ҳам отахонни билган, унинг тажрибасини ўрганганлар, меҳмонлар қатнашишади.

М. ШАРОПОВ.

Ф. ХАЙДАРОВ, М. ИНОМОВ

ТОЖИКИСТОН: ХАЛҚ ФОЖИАСИ ВА ДАРД-АЛАМИ

(Давоми. Боши газетанинг ўтган сонларида).

Оз сонли миллатларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари бузилмоқда. Қаттиқ биродаркушлик тўқнашувлари давом этаётган туманлардаги турли миллатларга мансуб қочоқлар кўпаймоқда. Улар бошқа мамлакатлардан паноҳ излашга мажбур бўлмоқдалар...

Тожикистон халқининг ўз ички ишларини ўз хоҳишича ҳал этиш ва ўз тақдирини белгилашдан иборат суверен ҳуқуқи табиий ва дахлсиздир. Бироқ қардош республиканинг мардона, меҳнатсевар ва афсуски жафокаш халқи ўз дахлсиз ҳуқуқини рўёбга чиқариши учун қулай ташқи шароит яратилиши керак. Аввало минтақага жанговар қурол келтирилишини тўхтатиш лозим».

Шундан сўнг тўрт президентнинг — Нурсултон Назарбоев, Борис Ельцин, Асқар Акаев ва Ислом Каримовларнинг баёноти эълон қилиниб, унда Қозоғистон, Россия, Қирғизистон ва Ўзбекистон Тожикистон Республикасининг суверенитетини ва ҳудудий яхлитлигини мустаҳкамлаш, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигининг жанубий чегараларини мустаҳкамлаш учун бор имкониятни ишга солишга шай эканликлари қатъий таъкидланди.

Шу ўринда яна бир нарсага ойдинлик киритмоқ жоиз. Ислом Каримов ўзининг Бутрос Ғолийга йўллаган номасида ҳудудий тақсимланишга йўл қўймаслиги кераклигини етарли даражада асослаб берган эди. Нима учун Ўзбекистон раҳбари мазкур муаммога бот-бот эътиборни қаратди? Мазкур масалага теранроқ назар билан қарайдиган бўлсак, бу ерда ҳамма гап Ленинобод вилояти аҳолиси тутган позицияда эканлиги маълум бўлади. Иқтисодий жиҳатдан Тожикистоннинг бошқа ҳудудларига нисбатан анча ривожланган мазкур вилоят аввалдан Ўзбекистонга алоҳида бир яқинликни ҳис этиб келган, буни фақат ҳудудий яқинлик билан изоҳлаш нотўғри бўлур эди. Вилоят аҳолисининг кўпчилиги ўзбеклар. Душанбедаги низолар кучайиб, пойтахтда хўжандликлар сиқувга олина бошлагани сайин бу ерда мазкур вилоятнинг Тожикистон таркибидан чиқиши ҳақидаги гап-сўзлар кўпая борди. Бу борада икки вариант тавсия қилинарди — ё Ленинобод вилоятига тўлиқ, Тоғли Бадахшон мухтор республикасиникига қараганда кенгроқ мухторият берилиш керак ёки мазкур вилоят Ўзбекистон таркибига ўтиши керак. Агар шундай йўл тутилганда бу қандай оқибатларга олиб келиши мумкинлигини тасаввур қилиш қийин эмас. Шу сабабли Ислом Каримов қўшниларнинг бундай таклифини қатъий рад этди.

Тожикистондаги фуқаролар урушини тезда бартараф этиш борасида Ислом Каримов тутган изчил позиция ва сиёсий ташаббуслар жаҳон жамоатчилиги эътиборидан четда қолмади. Деярли барча етакчи ахборот агентликлари рўзномалар, радиостанциялар Ўзбекистон раҳбари тутган позицияга ўз шарҳларини бердилар. Қуйида улардан айримларини келтирамиз.

77.

«Ўзбекистон Президенти Каримов Ўрта Осиёда зўравонликнинг кенг ёйилиши хавфидан огоҳлантирди.

Тожикистондаги фуқаролар уруши,— деди у, — Тоғли Қорабоғдаги аҳволдан кўра хавфлироқ ҳолат юзага келишига сабаб бўлиши мумкин». («Немецкая волна»).

«Тожикистондаги воқеаларни баҳолар экан, қўшни Ўзбекистоннинг раҳбари Ислом Каримов, ислом ақидапарастлигини мазкур минтақада ўз дақиқаларини санаб тугатаётган аста-секин портловчи бомба деб атади». (Би-Би-Си).

«Агар низоларнинг олди олинмаса, уларнинг оқибати Ўзбекистоннинг Тожикистонга чегарадош туманларига ҳам хавф солиши мумкин. Зеро бу ерда яқинда мазкур туманларнинг ҳудудий бўлинишини қайта кўриб чиқишни талаб қилиб чиққан тожиқ миллатига мансуб кишилар истиқомат қиладилар.

Сўнгги вақтларда Ўзбекистон ва Қозоғистон президентлари энг хавфли омил сифатида бир нарса хусусида такрор ва такрор гапирдилар: Тожикистондаги айрим агрессив сиёсий гуруҳларнинг экстремизми ислом ақидапарастлиги ниқобига ўраниб олиши мумкин». («Свобода»).

«Тожикистондаги мураккаб аҳвол барча қўшниларда, айниқса Ўзбекистон Республикасида катта ташвиш туғдирмоқда. Тожикистоннинг қайғу-кулфатларига ўзбекистонликлар ҳам шерик. Зеро бу икки халқ орасидаги ўзаро муносабатларнинг илдизи қадим-қадим даврларга бориб тақалади («Озодлик»).

«Жаноб Ислом Каримов таъкидлаб кўрсатишича, Афғонистонда мустаҳкам тинчлик ўрнатилмас экан, Ўрта Осиёда барқарорлик, эҳтимол бўлмас.

Афғонистондан Тожикистонга пинҳона қурол-яроғ олиб ўтиш мазкур республикада фуқаролар уруши авж олишига олиб келди. Бу икки давлатнинг қўшниси бўлган Ўзбекистонни ушбу муаммо ниҳоятда ташвишлантирмоқда» (Би-Би-Си).

Ислом Каримовнинг ташаббуси ва Борис Ельцин ҳамда Нурсултон Назарбоевнинг фаол қўллаб-қувватлаши туфайли тожик-афғон чегарасига қўшимча ҳарбий қисмлар жўнатилди. Бир пайтлар ниҳоятда мустаҳкам бўлган чегара яна илгаригидек мустаҳкам ва ишончли бўлиб қолди. Суверен давлатлар раҳбарларининг бу ҳаракатини Би-Би-Си қуйидагича баҳолади: Ҳозирги пайтда ҳар иккала йўл ҳам ўта мустаҳкам берк эканлигига рус генералларининг ишончлари комил. Ана шу мақсадда Россия ва Ўрта Осиёдаги уч Республикадан ҳарбий ёрдам жўнатилди. Чегарачи-генераллардан бирининг фикрича, эндиликда катта гуруҳларнинг чегарани бузиб ўтишларига имкон йўқ. Россия чегара хизмати раҳбарларининг баёнотига кўра, юзлаб тожик мусулмонлари

78.

Афғонистон шимолидаги лагерларда махсус ҳарбий тайёргарликни ўтаб, чегара орқали Тожикистонга қайтиб келардилар».

МДҲ давлатлари раҳбарларининг Бишкекдаги учрашувлари тоғли ўлкадаги фуқаролар урушига алоқадор кўплаб саволларга жавоб бериши керак эди. Аммо, Шаҳидон ва Озоди майдонларидаги мухолафатдан сўнг Тожикистон Республикаси бош вазири ўринбосари лавозимини эгаллаган, Демократик партия ва Ислом уйғониш партияси ғояларининг изчил тарғиботчиси Усмон Давлат бироз эпчиллик қилиб қолди. У оммавий ахборот воситаларига Тожикистон Республикаси ҳам мазкур учрашувга ўз вакилларини юборажагини, бироқ улар фақат иқтисодий ҳамкорлик муаммоларига алоқадор мунозараларда иштирок этишларини маълум қилди. Ўзининг бундай қарорини у собиқ СССР республикаларининг Ҳамдўстлиги бор-йўғи расмиятчиликдан иборатлиги билан изоҳлади. Шу сабабли Тожикистоннинг бундан кейинги ташқи сиёсий алоқалари МДҲ таркибига кирмаган қўшни мамлакатлар билан ҳар томонлама алоқалар устуворлик қилиши маълум бўлиб қолди. Худди шу йўсинда мухолафатнинг ислом дунёси билан яқинлашиш йўлини яна бир карра мустаҳкамлади.

Тожикистон фожиаси ниҳоятда улкан Марказий Осиё минтақасида яшовчи турли миллатларга мансуб миллионлаб кишиларнинг қалбини ларзага солди. Бироқ кўпчиликни бир савол ҳайратга солиб қўйди: нима сабабдан дастлабки паллада Туркманистон ва унинг Президенти Сапармурод Ниёзов ғайриоддий мавҳум бефарқлик йўлини танлади?

Туркманистон раҳнамоси, Тожикистонда юз бераётган воқеалардан ҳамма қатори ҳаяжон ва ташвишда эканлигини маълум қилган ҳолда, ўзининг серқуёш республикаси бошқа мамлакатлар ишига аралашмаслик йўлини танлаганини, у бошқараётган республика раҳбариятининг асосий эътибори ўзларидаги ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал этишга қаратилганлигини эътироф этди. Агар бу ибораларни соддароқ тил билан ифодалайдиган бўлсак, унинг мазмуни: Тожикистон — олисда жойлашган, Туркманистоннинг осойишталигига ҳеч нарса таҳдид солмайди. Минтақанинг бошқа мамлакатларининг ташвишланишини эса тушуниш мумкин. Ахир, улар, Тожикистон билан девор-дармиён қўшнилар-да. Шундай экан, бу борадаги муаммоларни улар ўзларича ҳал қилаверсинлар.

Яхшиям, С. Ниёзов кейинчалик ўз позициясини ўзгартирди. Айниқса бу — Тошкентда бўлиб ўтган январь ойидаги учрашув чоғида Марказий Осиёдаги биродар давлатларнинг янги ҳамжамиятини тузиш ҳақида қарор қабул қилинган эди.

Туркманистон давлати жафокаш тожик халқига инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш мажбуриятини ўз зиммасига олди.

79.

...1992 йилнинг 4 ноябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг тайёраси учишга шай бўлиб турарди. Кутиш залида уни кузатиш мақсадида бир гуруҳ экспертлар тўпланишган. Олмаотага учиб кетиш кўзда тутилганди. Аммо ҳеч ким бу сафар қандай учрашувни мўлжаллаётганлигини билмасди.

Ислом Каримов тайёрагоҳга тушликдан кейин етиб келди. У келибоқ тайёрага чиқди. Олмаота замини уни момиқдек биринчи қор билан кутиб олди. Машиналар кортежи машҳур «Медео» қароргоҳига йўл олди. Зеро худди мана шу Олатов ёнбағридаги шинам ҳукумат қароргоҳида Қозоғистон, Қирғизистон, Ўзбекистон Президентлари, Тожикистон Республикаси Олий Кенгаши Раиси Акбаршо Искандаров ва Россия Ташқи ишлар вазири Андрей Козиревлар йиғилишган эдилар.

Учрашув ўта жиддий ва расмий тарзда бўлди. Жуда камсонли экспертлар ва журналистларгина киритилган саҳна ортида ҳаммаси аён эди: муҳокама қилинадиган масала битта — Тожикистон, тоғли ўлкадаги аҳволни изга солиш, қонли биродаркушлик урушига барҳам бериш. Орадан уч соат ўтгач қароргоҳнинг мармар ва кўзгулар билан жилоланган пурвиқор залига делегациялар вакиллари кириб келишди.

Мезбон сифатида Нурсултон Назарбоев биринчи бўлиб сўз олди.

— Бизлар ушбу фавқулодда учрашувга Тожикистондаги аҳволнинг янада оғирлашиб бораётганлиги боис тўпландик, деди Қозоғистон раҳбари. Бизнинг давримизда юз бераётган, бизнинг маърифатли, тараққий этган асримизда рўй бераётган биродаркушлик уруши, бир тожикнинг иккинчи тожикни ўлдираётганлиги, юз минглаб кишиларнинг ҳалокат ёқасида турганлиги ақл бовар қилмас фожиадир. Тожик халқига аниқ ва муайян ёрдам бермоғимиз лозим. Биз можароларни бартараф этиш борасида жуда кенг қамровли муаммоларни муҳокама қилдик. Тожикистон — суверен давлат, бундан буён ривожланишнинг қандай йўлидан кетишини унинг ўзи белгилаши керак. Бироқ бу танланган йўл қон билан бўялмаслиги лозим. Тожикистон Республикаси Олий Кенгашининг раиси Акбаршо Искандаровга 20 ноябргача халқ ноибларининг навбатдан ташқари сессиясини чақиришни тавсия қилдик. Уни Республиканинг нисбатан тинч ва барқарор шаҳри бўлган Хўжандда чақириш мантиқан тўғри бўлади, деб ўйлаймиз. Майли, ноиблар бу борада ўз нуқтаи назарларини айтсинлар. Қон тўкиш тез орада тўхтатилиши керак. Қўшни республикалар ўз навбатида Тожикистонга лозим бўлган барча инсонийлик ёрдамини кўрсатадилар. Қўшнимизни, аниқроғи биродаримизни кулфатда ёлғизлатиб қўйиш бизнинг анъаналарга хилоф.

Ислом Каримовнинг сўзлари хийла мухтасар бўлди:

80.

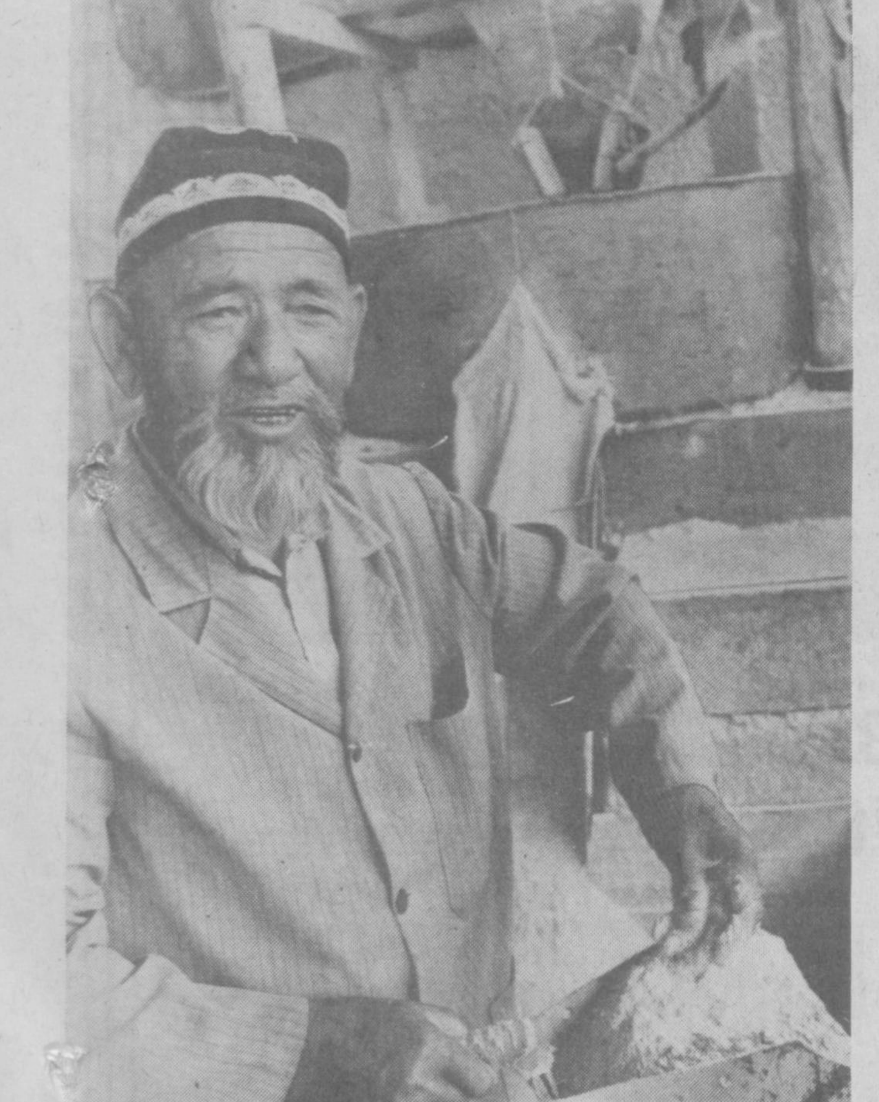

КЎЗИ ТЎҚНИНГ — КЎНГЛИ ТЎҚ

Ҳақиқатан ҳам шундай. Кўп жойларда талон билан бериладиган ун кундалик рўзғор учун етарли бўлса-да, ҳар куни нон ёпишга тўғри келадиган қишлоқ жойларда бу албатта, камлик қилади. Шунинг учун кўпгина хўжаликларда тегирмонлар қурилиб, аҳолининг унга бўлган эҳтиёжи хўжаликлар ҳисобидан қондириб келинмоқда. Мана бир йилдирки, Шароф Рашидов туманининг Пахтаобод давлат хўжалигида истиқомат қилувчи аҳоли учун ун муаммоси тўла ҳал этилган. Қишлоқнинг энг ҳурматли кишиларидан бўлган нуроний отахон Марди бобо Тангиров бошқараётган янги тегирмон кунига 1,5 тоннагача ун тортиб, аҳолига манзур бўладиган хизмат кўрсатмоқда.

— Халқимизда бир доно нақл бор, — дейди Марди бобо. —Арпа-буғдой ош экан, олтин-кумуш тош экан. Буни маъноси қоплаб пулинг бўлмаса ҳам, бир қопгина бўлса-да ун—донинг бўлсин. Шунда кўнглинг тўқ бўлади.

Ким нима деса десин-у, бизнингча бобо ҳақ.

Суратда: Марди бобо Тангиров.

Б. ТЎРАЕВ олган сурат.

● *Инсон ва табиат*

ВАТАНИМИЗНИНГ НОЁБ НУҚТАЛАРИ

Ватан туйғуси умумий тушунча эмас. У ғурур уйғотган, киши қалбини ҳаяжонлантирган тақдирдагина нималарга қодир эканлиги намоён бўлади. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг сессиясида Ватан табиати, атроф-муҳитни муҳофаза этишга оид қонунлар қабул қилиндики, улар ҳар бир фуқарода мустақил Ўзбекистон олдидаги масъулиятни ҳис этишга даъват этди.

Экологик вазиятни соғломлаштириш долзарб вазифалар даражасига кўтарилган экан, келинг, кўзимизни каттароқ очайлик: Ватанимизда узоқ даврлар мобайнида табиий омиллар таъсири остида яратилган илмий ва эстетик аҳамиятга молик ноёб ёдгорликларни эҳтиётлаш чораларини кўрайлик. Ўзбекистон Фанлар академияси атроф-муҳитни муҳофаза қилиш лабораторияси ходимлари сув муаммолари ва сув манбаларини қўриқлаш лабораторияси жамоаси билан ҳамкорликда дала шароитларида тадқиқотлар ўтказди. Тадқиқотлар шуни кўрсатдики, Ватанимиз ҳудудида табиатнинг 400 дан ортиқ ноёб нуқталари борлиги аниқланди.

Биз ноёб деб атаётган масканлар сув, ер манбалари, ҳавони муҳофаза этишдек муҳим масалалар бўлиб, улар — қадимий ғорлар, ҳушманзара воҳалар, шалолалар, йирик чашмалару турли геологик очилмалар, баҳайбат ҳарсангтошлар шаклида кўзга ташланади. табиат қўли билан яратилган бундай ёдгорликлар Ватанимизнинг ҳар бир вилоятида бор. Уларни кўз қорачиғидек асраш, авайлаш, муҳофаза этиш ватанпарварлик бурчимиз эканини унутмайлик.

Табиатни муҳофаза этиш — жаҳон миқёсидаги муҳим тадбир. ЮНЕСКО томонидан яратилаётган «Бутун жаҳон мероси рўйхати»га киритиш учун тавсия этиладиган жойлар, масканлар ўлкамизда ҳам анчагина. Ўзбекистон «Инсон ва биосфера» қўмитаси йиғилишида Амир Темур ғори, динозаврлар майдони, «Қирққиз» геологик очилмалари жаҳон мероси рўйхатига киритиш учун тавсия этилгани ҳар биримизда катта ғурур уйғотади.

Шу рўйхатга яна нималарни киритиш мумкин?

Бундай рўйхатда жисмоний ва биологик шаклланиш туфайли юзага келган, илмий ёки эстетик жиҳатдан катта аҳамиятга молик ёдгорликлар, ҳайвонот ва наботот оламининг ноёб турлари яшайдиган ерлар, ажойиб табиий минтақалар, геологик қазилмалар олиб борилган жойларни эътиборда тутиш лозим.

Тошкент вилоятида Қоржонтов, Угом, Чотқол, Псском ва Кўксувдан иборат тоғли ҳудудлар Тянь-Шаннинг ғарбий қисми ҳисобланади. Чотқол, Псском сойлари ва уларга қўшиладиган ирмоқларнинг юқори қисмларида шалолалар, булоқлар, унгурлар кўп. Бу ерларда ёзги дам олишни кўнгилли, мароқли ўтказиш мумкин. Узоқ-узоқларга бориб ҳордиқ чиқариш ҳозирги вазиятда қийинлигини назарда тутадиган бўлсак, бундай масканларнинг аҳамияти яна ҳам ортади. «Гулкам», «Обираҳмат», «Ғормозор» «Шерхона» каби шалола ва ғорлар дам олувчилар учун эндиликда бир мўъжиза ролини ўташи мумкин.

Оҳангарон дарёси водийсида Қулбулоқ деб аталган палеолит манзили бор. Ўтмишшуносликка оид бу қазилма турли геологик даврлар тўғрисида қимматли ахборотлар беради. Очиқ маданий қатламлардан олинган кўплаб тош захиралари ушбу водийда қадим замонлардан буён одам яшашидан далолат беради. Тошқуроллар орасида бир замонлар инсон овқат сифатида фойдаланган жониворлар суякларининг қолдиқлари учрайдики, бу Ватанимиз тарихи нақадар қадимийлигини тасдиқлайди.

«Бутун жаҳон мероси рўйхати»га Қулбулоқ полеолит манзилидан ташқари ёдгорликларни ҳам тавсия этиш мумкин. Қоратепа тизмасининг Қашқадарё вилояти ҳудудларига қарашли жанубий ёнбағирларига жойлашган Амир Темур ғори унча катта бўлмаган юқори Тарағай ва унда Ғовхона сойларнинг юқори қисмидаги палезой оҳаклари чиққан тик тоғликларда шаклланган. У бир-биридан ажралиб турувчи икки қисм — ерости йўли ва ғордан иборат. Асосий ғор Амур Темур номи билан катта Ўнғур деб аталган. Уни кўп хонали ва кўп қаватли мураккаб табиий иншоот деса бўлади. Унинг баландлиги 45 метрга етади. Маҳаллий аҳоли ўртасида бу жой томошагоҳ майдон сифатида фойдаланиб келинади. Ғордан ўтган йўлакларда оҳак қолдиқлари учрайди. Улар ўрганиш ва муҳофаза қилишга муҳтож.

«Қирққиз» геологик очилмалари Жиззах вилояти Бахмал туманидаги Зомин қўриқхонасининг Туркистон тоғ тизмалари қияликларида жойлашган. Бу табиий ёдгорлик ўпирилма тарзидаги очилмадир. Емирилиш жарaёнлари бу ерда 30 га яқин турли шакллар пайдо қилганини шундан далолат.

Давлатимиз табиий ёдгорликлари «Қизил китоб»и яратилишига ана шу манзиллар асос қилиб олингандир.

Б. БАҲРИДДИНОВ,
Ўзбекистон Фанлар академияси жуғрофия бўлимининг лаборатория мудири.
Э. ЧЕМБАРИСОВ,
жуғрофия фанлари доктори.

Табани
GROUP OF COMPANIES

POLO

KING SIZE

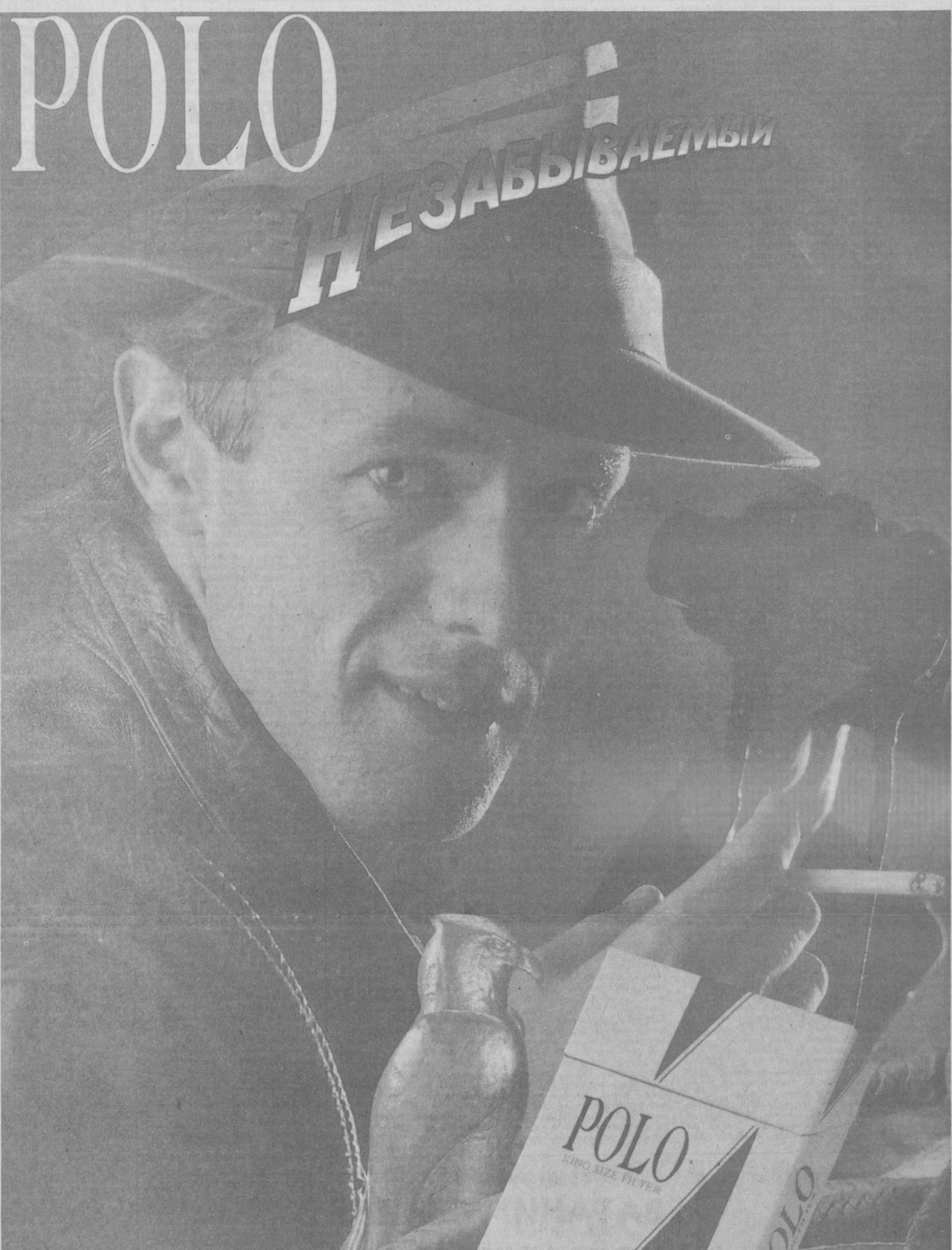

Қуйидаги манзилга
мурожаат этиб,
бу ҳақда тўлиқ маълумот
олиш мумкин:

Тошкент шаҳри,
Катта Миробод кўчаси,
158-уй (Ивлев, 67).
"Табани групп оф компаниз"

Telephon. 32-35-53,
54-06-70, 54-07-98,
55-35-49.

Ўзбекистон
Республикасидаги
савдо агентларимиз:
"Мунис" ЛТД,
"ХЕСО" ЛТД,
шунингдек
"ФРИЯ" фирмалари.

Fax. 54-08-30.
Telex. 116416 TABANI SU

Бош бошқарувчиси
Аббосхон

Чекиш соғлигингиз учун зарарлидир!

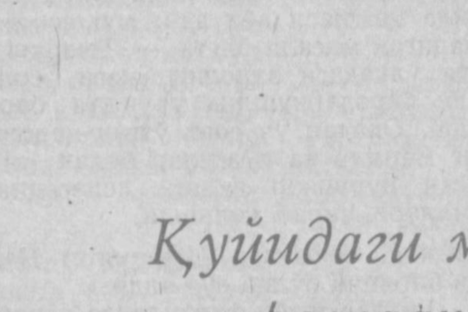

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 ТОШКЕНТ,
ГСП, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ 32-УЙ.

МУАССИСЛАР:
ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ ВА «ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»

РЕДАКЦИЯЛАР:
Иқтисодий ҳаёт — 33-47-80, 32-53-14.
Ижтимоий ҳаёт — 33-21-43, 32-53-16
Жиноятчиликка қарши кураш — 33-76-04, 32-26-70, 32-53-15.
Вилоят мухбирлари — 33-12-16, 32-57-20.
Хатлар, ахборот ва спорт — 33-12-56, 32-55-16
«Осиё бозори» — 33-41-89, 32-55-70.
Котибият — 33-72-83, 32-53-86.
Эълон ва билдирувлар — 32-54-12.

Шароф Рашидов фонди — 33-20-36, 32-54-35.
Қабулхона — 32-55-15.
ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ:
Андижонда — 4-48-85; Қаршида — 3-25-79;
Бухорода — 3-96-12; Самарқандда — 35-22-90;
Гулистонда — 2-26-22; Урганчда — 6-72-60;
Жиззахда — 3-31-86; Термизда — 2-23-01;
Навоийда — 3-74-76; Фарғонада — 6-37-16.
Нукусда — 2-42-62;
Навбатчи муҳаррир: У. ФАЙЗИЕВА.

- Эълонлар кечиктирмай чоп этишга кафолат берилади.
- Қўлёзмалар ҳажми чекланмайди.
- Рўйхатдан ўтиш тартиби № 000120.

Газета офсет усулида А—2 форматда босилади.
Хажми 2 босма табоқ, тиражи 166.770 нусха.
Босишга топшириш вақти — 21.00 топширилди — 23.00.
Г—274. № 119.